

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
& ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΠΑΑ 2014-2020
ΜΟΝΑΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 54-56

Τ.Κ.: 104 41

Πληροφορίες: Δ. Ρακιτζή, Α. Ζησιμόπουλος, Ν. Κώτσηρας

Τηλέφωνο: 210 5275228 / 210 5275134 / 210 5275009

Fax: 210 5275268

ΦΕΚ

Αθήνα, 30-11-2017

Αρ. Πρωτ.: 13215

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ	535324/ΥΣΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
☐ ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	☒ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
12	ΤΥΧΗΜΑ

ΘΕΜΑ: «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2, του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Δημοσίου χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων».

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

- Τις διατάξεις

α) της παραγράφου 2 του άρθρου 69 του Ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο

ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (Α' 297) και άλλες διατάξεις» (Α' 265), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,

β) του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (Α' 98).

- Το Π.δ. 97/2017 (ΦΕΚ 138/Α/15-9-2017) «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» όπως ισχύει.
- Το Π.δ. 73/2015 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 116).
- Το Π.δ. 24/2015 «Σύσταση και μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων» και ειδικότερα το άρθρο 2, (Α' 20) όπως ισχύει.
- Το Π.δ. 70/2015 (ΦΕΚ Α' 114) «Ανασύσταση των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Ανασύσταση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και μετονομασία του σε Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Μετονομασία του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων σε Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού σε Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταφορά Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού».
- Την υπ' αριθμ. 24944/20-09-2016 (ΦΕΚ 3066/Β/2016) Κοινή Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα: «Αναδιάρθρωση των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020».
- Την με αριθ. 2545/17-10-2016 κοινή υπουργική απόφαση «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 στις ΕΥΔ Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) Περιφερειών».
- Την υπ' αριθ. 1065/19-04-2016 (ΦΕΚ 1273/Β'/2016) Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος "Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020"», όπως ισχύει.
- Την υπ' αριθ. 3206/21-12-2016 (ΦΕΚ 4111/Β) Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σχετικά με την «Έγκριση προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης

στο πλαίσιο της Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για την επιλογή Στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης του ΠΑΑ 2014-2020 και του ΕΠΑΛΘ 2014-2020 και κατανομή πιστώσεων Δημόσιας Δαπάνης».

- Την υπ' αριθ. 2635/20-9-2017/ΦΕΚ 3313/17 Κοινή Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομίας & Ανάπτυξης «Περί πλαισίου λειτουργίας του Υπομέτρου 19.2 «Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)» του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας περιόδου 2014-2020», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει κάθε φορά.
- Την υπ. αριθμ. 2281/96031/2017 (ΦΕΚ-3277/Β/18.9.2017) Κοινή Απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Ανάθεση καθηκόντων του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. ως Οργανισμού Πληρωμών στο πλαίσιο διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών για τα υπομέτρα 19.2,19.3 και 19.4 του ΠΑΑ 2014-2020», όπως ισχύει.
- Την υπ' αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού με θέμα: «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ Β' 1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων».
- Την υπ. αριθμ. 74391/ΕΥΚΕ2634/13-7-2016 εγκύκλιο του Υφυπουργού Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού.
- Τον Νόμο 4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8-8-2017) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει ,καθώς και με την σχετική περί Δημοσίων έργων Εθνική Νομοθεσία.
- Τις Εγκυκλίους της ΕΑΑΔΗΣΥ για την υλοποίηση του Νόμου 4412/2016 (ΦΕΚ 147/Α/8-8-2017).
- Το με αριθμ. πρωτ. 101270/ΕΥΚΕ 3633/30.9.2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. ΕΕ 651/2014».

- Το με αρ. πρωτ. 54929/ΕΥΚΕ 5601/16-5-2017 έγγραφο ΕΥΚΕ με θέμα «Διευκρινίσεις σχετικά με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων για έργα υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων (ΕΕΛ)».
- Τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006, όπως ισχύει κάθε φορά.
- Τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, όπως ισχύει κάθε φορά.
- Τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ.352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) 485/2008 του Συμβουλίου, όπως ισχύει κάθε φορά.
- Τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 807/2014 της Επιτροπής, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων, όπως ισχύει κάθε φορά.
- Τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 808/2014 της Επιτροπής, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, όπως ισχύει κάθε φορά.
- Τον Καν. (ΕΕ) αριθ. 809/2014 της Επιτροπής, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013, όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση, όπως ισχύει κάθε φορά.
- Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός

Κανονισμός»), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον με αρ. 1084/14-06-2017 Κανονισμό της ΕΕ.

- Τον Καν. (ΕΕ) 1405/2006 του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2006 σχετικά με τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003.
- Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («De Minimis»).
- Την υπ' αριθ. C (2015) 9170/11-12-2015 Απόφαση της Επιτροπής για την έγκριση του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020, όπως αυτή ισχύει.
- Την Απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (2012/21/ΕΕ).
- Την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2016/C262/01).
- Την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020» (2013/C 209/01).
- Το υπ' αριθ. 2995/16-10-2017 έγγραφο της ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 για την σύμφωνη γνώμη της.
- Το σύμφωνο γνώμης του ΟΠΕΚΕΠΕ κατόπιν της από 24/10/2017 (αριθ. πρωτ. εισ. εγγρ. 11946/30-10-2017) ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.
- Το υπ' αριθ. 11849/27-10-2017 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ), για την σύμφωνη γνώμη της.
- Το γεγονός ότι από την έκδοση της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

ΜΕΡΟΣ Α

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας είναι:

α) η θέσπιση Γενικών Διατάξεων που αφορούν την εφαρμογή των Τοπικών Προγραμμάτων (ΤΠ) των Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ).

β) η θέσπιση κανόνων και διαδικασιών στο πλαίσιο των υπομέτρων 19.2 & 19.3 του LEADER/CLLD (ΤΑΠΤοΚ) του Μέτρου 19 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020 (ΠΑΑ 2014 – 2020), όσον αφορά δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις.

Όπου γίνεται αναφορά στο ΤΠ, νοείται το πρόγραμμα αυτό ως προς το σκέλος του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Άρθρο 2

Αρμόδιοι Φορείς

Για την εφαρμογή της παρούσας αρμόδιοι είναι οι εξής:

1. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΠΑΑ 2014-2020 (ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020), η οποία, σύμφωνα με το Ν. 4314/2014, είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του ΠΑΑ 2014-2020 με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο.
2. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του ΠΑΑ 2014-2020 (ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020), στην οποία, σύμφωνα με την ΚΥΑ 24944/20-09-2016 (ΦΕΚ 3066/Β/2016), εκχωρούνται αρμοδιότητες της ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 και είναι αρμόδια για τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την εποπτεία της ορθής εφαρμογής των ΤΠ στην χώρα.
3. Οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης (ΕΥΔ) των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης, σύμφωνα με την 2545/17-10-2016 Απόφαση εκχώρησης αρμοδιοτήτων, οι οποίες είναι αρμόδιες για την παρακολούθηση της υλοποίησης των ΤΠ σε περιφερειακό επίπεδο.
4. Οι ΟΤΔ, οι οποίες είναι τοπικές εταιρικές σχέσεις δημόσιου – ιδιωτικού τομέα οι οποίες σχεδιάζουν και μέσω της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ), υλοποιούν, σε

προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές ΤΠ, με ολοκληρωμένο πολυτομεακό ή/και πολυταμειακό χαρακτήρα στο πλαίσιο του Μέτρου 19 του ΠΑΑ 2014-2020.

5. Ο Οργανισμός Πληρωμών & Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), ο οποίος έχει ορισθεί ως ο Οργανισμός Πληρωμών για το ΠΑΑ 2014-2020.

Ειδικότερα, για την ορθή και χωρίς διακρίσεις διαχείριση του υπομέτρου προβλέπονται τα παρακάτω:

Η ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 και η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα εξής:

- i. Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου, υποδείγματος πρόσκλησης & φακέλων υποψηφιότητας.
- ii. Έλεγχοι εποπτείας επί του συνόλου του συστήματος διαχείρισης & εφαρμογής.
- iii. Συντονισμός διαχείρισης & εφαρμογής, παροχή οδηγιών & στήριξης στις ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών & ΟΤΔ, παρακολούθηση & αξιολόγηση υλοποίησης του CLLD/ LEADER.
- iv. Επιτόπιοι και εκ των υστέρων έλεγχοι.

Οι ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα εξής:

- i. Έλεγχος διαδικασίας προκήρυξης & δειγματοληπτικός έλεγχος αποτελεσμάτων.
- ii. Σύνταξη απόφασης ένταξης / χρηματοδότησης, τροποποίηση και ανάκληση αυτής.
- iii. Δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος & αναγνώριση-εκκαθάριση των δαπανών.
- iv. Παρακολούθηση υλοποίησης του υπομέτρου 19.2.
- v. Αποστολή στοιχείων προς τη ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 & ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.
- vi. Έγκριση τροποποίησης της νομικής δέσμευσης εκτός διακριτών τμημάτων της πράξης (πλην των έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις).
- vii. Έλεγχος διαδικασίας εξέλιξης των δημοσίων συμβάσεων (προέγκριση διακήρυξης, προέγκριση σύμβασης, έλεγχος Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (ΑΠΕ), παρατάσεις χρονοδιαγραμμάτων).

Οι ΟΤΔ και η ΕΔΠ ως επίπεδο λήψης αποφάσεων για τη διαχείριση και εφαρμογή των ΤΠ, είναι οι αρμόδιοι φορείς για τα παρακάτω:

- i. Διαδικασία προκήρυξης & αξιολόγηση (καθορισμός κριτηρίων, προετοιμασία και δημοσίευση προκηρύξεων, παραλαβή προτάσεων υποψηφιότητας και αξιολόγηση αυτών, εξέταση ενστάσεων),
- ii. Κατάρτιση της νομικής δέσμευσης, και τροποποιήσεις αυτής, όσον αφορά διαφοροποιήσεις του φυσικού αντικείμενου εντός των διακριτών τμημάτων της (πλην των έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις).

- iii. Εισήγηση προς τις ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών, στα πλαίσια του ελέγχου νομιμότητας των σταδίων εξέλιξης δημοσίων συμβάσεων.
- iv. Παρακολούθηση πράξεων (παραλαβή αιτημάτων πληρωμής, διοικητικός έλεγχος, επιτόπια επιθεώρηση, επιβεβαίωση οικονομικού/φυσικού αντικειμένου, καταβολή ενίσχυσης).
- v. Ολοκλήρωση Πράξης.

Ο Οργανισμός Πληρωμών είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των αντίστοιχων πληρωμών.

Άρθρο 3

Δράσεις που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.2

(Δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις)

Οι δράσεις που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του υπομέτρου 19.2 και τα ποσοστά στήριξης αυτών, περιγράφονται στα άρθρα 3 και 5 της υπ' αριθ. 2635/20-9-2017/ΦΕΚ 3313/17 ΚΥΑ.

Δημόσιου χαρακτήρα παρεμβάσεις: Οι παρεμβάσεις αυτές συμβάλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην εξυπηρέτηση και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού και στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, για την επίτευξη των στόχων της εγκεκριμένης τοπικής στρατηγικής. Οι εν λόγω παρεμβάσεις παρέχονται δωρεάν στο ευρύ κοινό, ή η όποια χρηματική συνεισφορά από το κοινό καλύπτει μέρος μόνο του πραγματικού κόστους της δραστηριότητας, δεν μεταβάλλει τον μη οικονομικό της χαρακτήρα και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποζημίωση για την παρεχόμενη υπηρεσία.

Αναλυτικότερα, οι ενδεικτικές δράσεις και υποδράσεις που δύναται να υλοποιηθούν, μέσω των τοπικών στρατηγικών, όσον αφορά σε δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις είναι οι ακόλουθες:

Δράση 19.2.4 Βασικές υπηρεσίες & ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποδράσεις:

19.2.4.1 Στήριξη για υποδομές μικρής κλίμακας (ενδεικτικά: ύδρευση, αποχέτευση, οδοποιία εντός οικισμού), συμπεριλαμβανομένης της εξοικονόμησης ενέργειας σε χρησιμοποιούμενα δημόσια κτίρια.

Η υποδράση αφορά σε υποδομές μικρής κλίμακας εντός οικισμών. Οι πράξεις που μπορούν να υλοποιηθούν βάσει της υποδράσης αφορούν σε έργα κατασκευής / βελτίωσης δικτύων

ύδρευσης και αποχέτευσης, διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, οδοποιίας, καθώς και έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτηρίων. Στην παρούσα υποδράση δύναται να ενταχθούν και λοιπές σχετικές πράξεις, οι οποίες υλοποιούνται εντός οικισμών και αφορούν σε βασικές υποδομές για την βελτίωση της διαβίωσης του τοπικού πληθυσμού (ενδεικτικά: διευθετήσεις χειμάρρων, έργα αντιστήριξης πρανών).

19.2.4.2 Στήριξη για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, καθώς και των σχετικών υποδομών (ενδεικτικά: παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία).

Η υποδράση αφορά σε δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση βασικών υπηρεσιών, με σκοπό την εξυπηρέτηση και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού. Στην παρούσα υποδράση δύναται να ενταχθούν πράξεις όπως παιδικοί σταθμοί, αγροτικά ιατρεία, κέντρα απασχόλησης και φροντίδας νέων, ηλικιωμένων ή ΑμεΑ, αθλητικοί χώροι.

19.2.4.3 Στήριξη για επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υπηρεσίες και υποδομές αναψυχής, ανάπλασης χώρων εντός οικισμών, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας (ενδεικτικά: σημάνσεις, δημόσιοι κοινόχρηστοι χώροι, προβολή προώθηση περιοχών, ποδηλατικές διαδρομές).

Η υποδράση αφορά σε έργα μικρής κλίμακας που συμβάλουν / στοχεύουν στη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής όπως άλση, πάρκα/πλατείες, μονοπάτια, διαδρομές, αξιοθέατα, καταφύγια, παρατηρητήρια, θέσεις θέας. Παράλληλα, μέσω της υποδράσης μπορούν να υλοποιηθούν πράξεις οι οποίες αφορούν στην τουριστική προβολή και εξυπηρέτηση της περιοχής εφαρμογής όπως η δημιουργία, βελτίωση και εκσυγχρονισμός των τοπικών κέντρων τουριστικής πληροφόρησης, η δημιουργία ιστοσελίδων, παραγωγή πληροφοριακού και τουριστικού υλικού, δημόσιες υποδομές που κρίνονται απαραίτητες για την αύξηση της προσβασιμότητας σε επισκέψιμους χώρους. Οι πράξεις που θα ενταχθούν μπορούν να έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα και με ιδιωτικές επενδύσεις.

19.2.4.4 Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Η υποδράση αφορά στη διατήρηση της πολιτιστικής παράδοσης ή άλλων στοιχείων της περιοχής εφαρμογής, τα οποία προβάλλονται μέσα από τις τοπικές εκδηλώσεις. Οι πράξεις που δύναται να υλοποιηθούν θα πρέπει να συνδέονται με άμεσο τρόπο με την προβολή / διατήρηση των τοπικών στοιχείων της περιοχής όπως για παράδειγμα η παράδοση, τα έθιμα, η λαογραφία, η ιστορία, τα τοπικά προϊόντα και επαγγέλματα. Η ενίσχυση αφορά σε πράξεις άυλου χαρακτήρα.

19.2.4.5 Στήριξη για μελέτες, υπηρεσίες και επενδύσεις, που συνδέονται με τον πολιτισμό, με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, των αγροτικών τοπίων και των τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικό-οικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης (συμπεριλαμβανομένων πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια).

Μέσω της υποδράσης δύναται να υλοποιηθούν πράξεις που συνδέονται με:

- Την πολιτιστική κληρονομιά, όπως για παράδειγμα μελέτες καταγραφής, ενίσχυση πολιτιστικών συλλόγων μέσω της προμήθειας μουσικών οργάνων, παραδοσιακών φορεσιών, δημιουργία εκθετηρίων – συλλογών, πολιτιστικών / συνεδριακών κέντρων, μουσείων, βιβλιοθηκών, παρεμβάσεις για τη διατήρηση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου – μύλοι, γεφύρια.
- Την φυσική κληρονομιά, όπως μικρής κλίμακας τεχνικά έργα καθαρισμού, προστασίας ή αποκατάστασης / αναβάθμισης τοπίων και χώρων.
- Την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, όπως δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης, διοργάνωση συναντήσεων, ημερίδων, σχεδίαση ενημερωτικού υλικού και υλικού προώθησης.

19.2.4.6 Στήριξη για επενδύσεις που στοχεύουν στη μετεγκατάσταση κτιρίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, εξαιρουμένων του εκσυγχρονισμού και της αύξησης παραγωγικής ικανότητας των εγκαταστάσεων.

Στην παρούσα υποδράση μπορούν να ενταχθούν πράξεις που στοχεύουν στη μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων και στη μετατροπή κτιρίων ή άλλων εγκαταστάσεων που βρίσκονται εντός ή κοντά σε αγροτικούς οικισμούς και λειτουργούν νόμιμα, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής ή την αύξηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του οικισμού. Δικαιούχοι της πράξης είναι οι ιδιοκτήτες των εκμεταλλεύσεων.

Δράση 19.2.5 Παρεμβάσεις για τη βελτίωση υποδομών στον πρωτογενή τομέα, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποδράσεις:

19.2.5.1 Βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Η υποδράση αφορά στην βελτίωση της σύνδεσης των κτηνοτροφικών και γεωργικών εκμεταλλεύσεων με τις μεταποιητικές μονάδες της περιοχής, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, για την ταχύτερη και ασφαλέστερη μεταφορά των ευπαθών προϊόντων καθώς και τη μείωση του κόστους μεταφοράς τους και με τελικό σκοπό την βελτίωση της

ανταγωνιστικότητας. Βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση μίας πράξης εντός της υποδράσης είναι η ύπαρξη και εξυπηρέτηση μεταποιητικών μονάδων (τουλάχιστον μίας) που δραστηριοποιούνται στην περιοχή εφαρμογής του ΤΠ, παράλληλα με την εξυπηρέτηση του συνόλου των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής.

19.2.5.2 Βελτίωση διαχείρισης υδατικών πόρων και αποθήκευσης ύδατος (ενδεικτικά: εγγειοβελτιωτικά έργα, ομβροδεξαμενές).

Η υποδράση αφορά στη δημιουργία ή βελτίωση εγγειοβελτιωτικών έργων όπως λιμνοδεξαμενές, ομβροδεξαμενές, έργων για την μεταφορά και διανομή του ταμιευμένου ύδατος, αρδευτικών δικτύων, αντλιοστασίων και δεξαμενών, καθώς και λοιπά έργα διαχείρισης υδάτων.

Δράση 19.2.6 Ανάπτυξη και βελτίωση βιωσιμότητας δασών, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες υποδράσεις:

19.2.6.1.1 Πρόληψη δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα.

Η υποδράση αφορά στην ενίσχυση πράξεων για την πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, θεομηνίες, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, επιβλαβείς για τα φυτά οργανισμούς και καταστροφικά συμβάντα καθώς και συμβάντα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Μέσω της υποδράσης μπορούν να ενισχυθούν πράξεις όπως έργα προστατευτικών υποδομών, πρόληψης πυρκαγιών.

19.2.6.1.2 Αποκατάσταση δασών και δασικών εκτάσεων από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα.

Η υποδράση αφορά στην ενίσχυση πράξεων για την αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές, θεομηνίες, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, επιβλαβείς για τα φυτά οργανισμούς και καταστροφικά συμβάντα καθώς και συμβάντα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή. Μέσω της υποδράσης μπορούν να ενισχυθούν πράξεις όπως έργα αποκατάστασης δασικού δυναμικού.

Στο πλαίσιο του ΤΠ είναι δυνατή η υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα των οποίων η δημόσια δαπάνη δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της δημόσιας δαπάνης της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης (υπομέτρο 19.2) και θα αναφέρεται στην πρόσκληση.

Άρθρο 4

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των έργων

Ο δικαιούχος οφείλει να ολοκληρώσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο της πράξης, εντός του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματός της, όπως δηλώνεται στην αίτηση στήριξης, και εντός, το πολύ, τριών (3) ετών από την στιγμή της ένταξης. Σε κάθε περίπτωση μέχρι την 30-06-2023.

Σε πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει παράταση του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος του έργου του, η οποία εγκρίνεται από τις ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών και δεν μπορεί να υπερβαίνει την 30-06-2023 και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την αρχική καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης. Επίσης, η ΟΤΔ έχει δικαίωμα για αίτημα ομαδικής παράτασης των χρονοδιαγραμμάτων έργων της ίδιας πρόσκλησης, από τις ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών, με την κατάλληλη τεκμηρίωση, για το ως άνω χρονικό διάστημα. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης μιας πράξης μπορεί να παραταθεί για έξι (6) ακόμα μήνες, μετά από έγκριση της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μετά από με αιτιολογημένη αίτηση του δικαιούχου προς αυτή. Σε κάθε περίπτωση οι παραπάνω παρατάσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν την 30-06-2023.

Η ολοκλήρωση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της πράξης θεωρείται η κατάθεση του τελικού αιτήματος πληρωμής του έργου στην ΟΤΔ.

Η μη τήρηση των παραπάνω, επιφέρει την ανάκληση ένταξης της πράξης, αυτομάτως, από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, ενώ σε περίπτωση που έχει καταβληθεί δημόσια δαπάνη, αυτή επιστρέφεται εντόκως, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Άρθρο 5

Ιδιωτική Συμμετοχή

Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου, σε ότι αφορά τη πράξη, μπορεί να προέρχεται από ίδια κεφάλαια ή τραπεζικό δανεισμό ή/και συνδυασμό τους. Η απόδειξη της ιδιωτικής συμμετοχής δύναται να τεκμηριώνεται, είτε με υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου, είτε με σχετικό τραπεζικό έγγραφο.

Εξαιρέση αποτελούν οι πράξεις που ενισχύονται μέσω του άρθρου 14 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή ο δικαιούχος οφείλει κατά την αίτηση να

αποδεικνύει ότι διαθέτει την ίδια συμμετοχή σε ποσοστό τουλάχιστον 25% του προϋπολογισμού της πράξης είτε μέσω ιδίων κεφαλαίων είτε μέσω τραπεζικού δανεισμού ο οποίος δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Άρθρο 6

A) Περίοδος Επιλεξιμότητας-Επιλέξιμες δαπάνες και Β) όροι επιλεξιμότητας

A) Οι επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τα άρθρα 45, 46 και 60 (όπου έχει εφαρμογή), του Καν. (ΕΕ) 1305/2013 καθώς και των άρθρων 65-71 και του άρθρου 69§3 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

Εξαιρουμένων των γενικών δαπανών όπως ορίζονται στο στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου, η επιλεξιμότητα των δαπανών αρχίζει από την υποβολή της αίτησης στήριξης από τον δικαιούχο στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ). Δαπάνες που πραγματοποιούνται και εξοφλούνται πριν την τελική ένταξη της πράξης, γίνονται με αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου.

Ενδεικτικά, επιλέξιμες δαπάνες αποτελούν οι πιο κάτω κατηγορίες δαπανών:

α) η κατασκευή ή βελτίωση ακίνητης περιουσίας·

β) η αγορά νέων μηχανημάτων και εξοπλισμού μέχρι την αγοραστική αξία του περιουσιακού στοιχείου·

γ) οι γενικές δαπάνες συνδεόμενες με τις δαπάνες που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β), όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι μελέτες σκοπιμότητας παραμένουν επιλέξιμες δαπάνες ακόμη και όταν, βάσει των αποτελεσμάτων τους, δεν πραγματοποιούνται δαπάνες σύμφωνα με τα στοιχεία α) και β). Η επιλεξιμότητα των συγκεκριμένων δαπανών αρχίζει από την 1^η Ιανουαρίου 2014 και πρέπει να αφορά μόνο το προτεινόμενο έργο και όχι τυχόν προγενέστερη μορφή του·

δ) που αφορούν άυλα στοιχεία όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού·

ε) οι δαπάνες για την απόκτηση των απαραίτητων για την πράξη εδαφικών εκτάσεων, εφ' όσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:

(1) Η αξία της εδαφικής έκτασης πιστοποιείται από ανεξάρτητο ειδικευμένο εμπειρογνώμονα ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα που βεβαιώνει ότι η

τιμή αγοράς δεν υπερβαίνει την εμπορική αξία της εδαφικής έκτασης και την αντικειμενική αξία για τις περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού.

(2) Η έκταση δεν ανήκει στο δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

(3) Η επιλέξιμη, για συνεισφορά από το ΕΓΤΑΑ, δαπάνη για αγορά μη οικοδομημένης και οικοδομημένης γης δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15%. Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, το όριο μπορεί να αυξηθεί υπερβαίνοντας τα αντίστοιχα προαναφερθέντα ποσοστά, για πράξεις που αφορούν διατήρηση του περιβάλλοντος.

Σε περίπτωση απαλλοτριώσεων, εφαρμόζονται οι όροι που αναφέρονται στα ανωτέρω σημεία (1), (2) και (3). Ως δαπάνη αγοράς νοείται η τιμή της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία καθορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια.

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες η αγορά μεταφορικών μέσων (εκτός ειδικών πλήρως αιτιολογημένων περιπτώσεων, όπως δαπάνες που αφορούν στην μετακίνηση ευπαθών ομάδων), οι λειτουργικές δαπάνες των υποδομών, η χρηματοδοτική μίσθωση εξοπλισμού/παγίων εκτός αν με την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου η κυριότητα τους περιέλθει στην κυριότητα του φορέα της επένδυσης, ο Φ.Π.Α. εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας (άρθρο 69 του Καν. 1303/2013 και άρθρο 17 της 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού).

Πράξεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή εκτελεστεί πλήρως, πριν από την αίτηση στήριξης, δεν είναι επιλέξιμες, ανεξάρτητα εάν έχουν εκτελεστεί ή όχι οι σχετικές πληρωμές.

Ειδικότερα, όσον αφορά στις πράξεις οι οποίες υλοποιούνται δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 651/2014 πρέπει να πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου και για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση σχεδίου, πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης από τους δικαιούχους.

Για τα έργα δημοσίου χαρακτήρα που υλοποιούνται από φορείς του δημοσίου, η δαπάνη εκπόνησης της σχετικής μελέτης μπορεί να είναι επιλέξιμη μόνο στην περίπτωση που ο φορέας, δεν διαθέτει την τεχνική επάρκεια να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στην εκπόνησή της.

Επίσης, αν η τεχνική υπηρεσία της αναθέτουσας αρχής δεν πληροί τις προδιαγραφές επάρκειας για τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη δημόσιας σύμβασης έργου ή μελέτης, ακολουθούνται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 44 του Ν.4412/2016 (Α' 147).

Σε παρεμβάσεις που σχετίζονται με ενέργειες ανάδειξης και προβολής για την αύξηση της ελκυστικότητας της περιοχής, δεν δύναται να διατίθεται προς πώληση το σχετικό προϊόν, στο οποίο πρέπει να αναγράφεται ότι διανέμεται δωρεάν, σε περίπτωση που το ποσοστό στήριξης είναι 100%.

Το ακίνητο στο οποίο θα υλοποιηθεί το έργο, θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών (προσημείωση υποθήκης ή υποθήκη) και να μην εκκρεμούν διεκδικήσεις τρίτων επί αυτού (πιστοποιητικό βαρών και μη διεκδικήσεων αντίστοιχα). Κατ'εξαίρεση, στις ακόλουθες περιπτώσεις είναι δυνατή η ύπαρξη εγγεγραμμένων βαρών όταν:

1. η επενδυτική πρόταση αφορά στην τοποθέτηση εξοπλισμού ή ήπιες ενέργειες που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο,
2. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε μετά από φυσική καταστροφή,
3. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου για την υλοποίηση της πρότασης.

Σε περίπτωση πράξεων που περιλαμβάνουν υποδομές απαιτούνται αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου, ή μακροχρόνια μίσθωση/παραχώρηση ή προσύμφωνο τουλάχιστον για 15 έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, επί του γηπέδου ή του αγροτεμαχίου στο οποίο πραγματοποιούνται οι επενδύσεις. Σε περίπτωση εκσυγχρονισμού, χωρίς επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή/και υλοποίησης μικρών βοηθητικών κτισμάτων εντός του οικοπέδου, τουλάχιστον εννιά (9) έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης.

Κατά την υποβολή φακέλου συμμετοχής, στα πλαίσια της αίτησης στήριξης, γίνονται δεκτά προσύμφωνα μίσθωσης/παραχώρησης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου, ενώ τα συμφωνητικά θα πρέπει να προσκομίζονται πριν την έκδοση της απόφασης ένταξης της πράξης.

B) Όροι επιλογής/επιλεξιμότητας

Τα έργα θα πρέπει:

1. να είναι σύμφωνα με το αντίστοιχο εφαρμοστέο ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή τους εθνικό δίκαιο,

2. να είναι στοχευμένα και να συμβάλουν στην επίτευξη της τοπικής στρατηγικής και στην επίτευξη των επιλεγμένων θεματικών κατευθύνσεων των ΤΠ,
3. να είναι σε συνάφεια με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο ΠΑΑ 2014-2020 σχετικά με το CLLD/Leader,
4. να εξυπηρετούν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο την τοπική κοινωνία και να συμβάλουν στην ανάπτυξη αυτής,
5. για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, να έχει υποβληθεί τουλάχιστον Φάκελος Δημόσιας Σύμβασης (κατά την έννοια του άρθρου 45 του Ν.4412/2016 (Α' 147)), που να περιλαμβάνει τα αναγκαία στοιχεία, το περιεχόμενο του οποίου θα εξειδικευτεί στην πρόσκληση.

Σε περιπτώσεις που οι οριστικές μελέτες και τα τεύχη δημοπράτησης, δεν έχουν υποβληθεί με την αίτηση στήριξης, τότε θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εντός εξαμήνου από την Απόφαση Ένταξης του έργου, ενώ δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του προϋπολογισμού της προτεινόμενης πράξης που περιλήφθηκε στην αίτηση στήριξης. Σε αντίθετη περίπτωση ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης.

Για τα έργα που αφορούν σε αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση και ανάδειξη οικισμού ή τμήματος αυτού, στο πλαίσιο των δράσεων του υπομέτρου 19.2, θα πρέπει να υπάρχει μελέτη συνολικής θεώρησης αισθητικής και λειτουργικής αναβάθμισης ή ανάδειξης του οικισμού ή τμήματος αυτού, το περιεχόμενο της οποίας θα εξειδικευτεί στην πρόσκληση. Κατά προτεραιότητα θα εντάσσονται περιοχές στις οποίες έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα βασικά δίκτυα (όπως ύδρευσης, αποχέτευσης),

6. να επαληθεύεται το εύλογο κόστος των υποβληθεισών δαπανών, (εκτός των έργων που υλοποιούνται με τιμολόγιο δημοσίων έργων),
7. να λαμβάνουν υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης και ιδιαίτερα για τις επενδύσεις γίνεται εκτίμηση της αναμενόμενης περιβαλλοντολογικής επίπτωσης με βάση τη συγκεκριμένη, για την επένδυση, νομοθεσία, όταν αυτή μπορεί να θίξει το περιβάλλον,
8. να διασφαλίζουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και αποτρέπουν κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού,
9. να διασφαλίζεται ότι δεν έχουν χρηματοδοτηθεί ή/και χρηματοδοτούνται από άλλα εθνικά ή/και συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, για το ίδιο φυσικό αντικείμενο,

10.να μπορούν να τεκμηριώσουν τον υπεύθυνο φορέα για τη λειτουργία ή τη συντήρηση όπου απαιτείται.

Άρθρο 7

Είδος της ενίσχυσης

Η ενίσχυση χορηγείται στο δικαιούχο με τη μορφή επιχορήγησης και το ύψος της υπολογίζεται βάσει των επιλέξιμων δαπανών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 της υπ' αριθ. 2635/20-9-2017/ΦΕΚ 3313/17 ΚΥΑ.

Ο προϋπολογισμός της πράξης που διαμορφώνεται μετά το πέρας της διαδικασίας διοικητικού ελέγχου της αίτησης στήριξης, αποτελεί τον εγκεκριμένο επιλέξιμο προϋπολογισμό της. Δεν μπορεί να δικαιολογηθεί οποιαδήποτε αύξηση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του έργου. Εξαιρείται η περίπτωση που αυτή ανακύπτει από σχετικές κανονιστικές ρυθμίσεις όπως αύξηση συντελεστών ΦΠΑ, αύξηση των τιμολογίων των δημοσίων έργων, με την επιφύλαξη του ανωτάτου συνολικού κόστους ανά δράση της παρούσας Υπουργικής Απόφασης, όπως ισχύει. Οποιαδήποτε άλλη αύξηση του κόστους, βαρύνει αποκλειστικά και μόνο το δικαιούχο.

Άρθρο 8

Έκδοση πρόσκλησης

Η σύνταξη του σχεδίου-προτύπου της πρόσκλησης γίνεται από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Η ΟΤΔ εκδίδει πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης προς τους δυνητικούς δικαιούχους της υποδράσης, η οποία εγκρίνεται από την ΕΔΠ. Η πρόσκληση δύναται να αφορά μία ή και περισσότερες υποδράσεις του ΤΠ.

Το περιεχόμενο της πρόσκλησης περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων. Ειδικότερα, στο πλαίσιο της πρόσκλησης η ΟΤΔ παρέχει στους δυνητικούς δικαιούχους σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες τουλάχιστον σχετικά με:

- 1) την προκηρυσσόμενη υπο-δράση,
- 2) σύντομη περιγραφή της υποδράσης με ενδεικτική παράθεση των πράξεων/ενεργειών που προβλέπει το ΤΠ,
- 3) τους δικαιούχους της υποδράσης,

- 4) την περιοχή εφαρμογής και την καταληκτική ημερομηνία της πρόσκλησης,
- 5) τον τόπο και το χρονικό διάστημα κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται οι αιτήσεις στήριξης,
- 6) το συνολικό ποσό της δημόσιας ενίσχυσης που διατίθεται, τα ποσά και ποσοστά στήριξης ανά υποδράση και το ανώτατο ύψος συνολικού επιλέξιμου κόστους ανά πράξη,
- 7) τις προϋποθέσεις και τους όρους επιλεξιμότητας τους οποίους πρέπει να πληρούν οι δυνητικοί δικαιούχοι, καθώς και τα κριτήρια επιλογής,
- 8) το υπόδειγμα της αίτησης στήριξης και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν, ανάλογα με τη φύση του έργου,
- 9) τη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων στήριξης μέσω του ΟΠΣΑΑ,
- 10) τις διαδικασίες για το διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων στήριξης και τις σχετικές χρονικές περιόδους, όπως στάδια αξιολόγησης, αρμόδια όργανα, δυνατότητα, τρόπος και προθεσμίες υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής,
- 11) τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δικαιούχων μετά την ένταξή τους στην υποδράση, ιδίως:
  1. τις υποχρεώσεις τήρησης των δεσμεύσεων που απορρέουν από την ένταξή τους στο πρόγραμμα,
  2. της τήρησης και παροχής των απαραίτητων στοιχείων,
  3. της εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης ή δημοσιότητας, όπου απαιτείται,
  4. της αποδοχής ελέγχων και επιτόπιων επισκέψεων από όλα τα εθνικά και κοινοτικά όργανα, καθώς και τις προβλεπόμενες κυρώσεις σε περίπτωση αθέτησης των υποχρεώσεων εκ μέρους τους,
- 12) τα σημεία, τα αντίστοιχα στελέχη και το διαδικτυακό τόπο για την παροχή σχετικών πληροφοριών,
- 13) τους εγκεκριμένους Πίνακες Τιμών Μονάδων για παρεμβάσεις που αφορούν υποδομές.

Για τη διευκόλυνση των δυνητικών δικαιούχων, η πρόσκληση δύναται να συνοδεύεται ή να παραπέμπει σε αναλυτικό Οδηγό, με λεπτομέρειες σχετικά με τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες, καθώς και την παροχή διευκρινίσεων για τη συμπλήρωση και υποβολή της

αίτησης στήριξης.

Το σχέδιο της πρόσκλησης αποστέλλεται από την ΟΤΔ στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, όπου προβαίνει στον έλεγχο της διαδικασίας έκδοσης προσκλήσεων από τις ΟΤΔ, καθώς και στη διασφάλιση των ακολούθων:

1. της συμβατότητας με τους στόχους του μέτρου/υπομέτρου/δράσης/υποδράσης, όπως αυτοί έχουν αποτυπωθεί στο εγκεκριμένο ΤΠ καθώς και στο ισχύον Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης,
2. της συμβατότητας με τα ισχύοντα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής,
3. της συμβατότητας με το θεσμικό πλαίσιο,
4. της πλήρους και αναλυτικής ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στην υποδράση,
5. της συλλογής όλων των απαιτούμενων δεδομένων για την παρακολούθηση των δεικτών.

Με ευθύνη των ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών εξετάζεται το σχέδιο της πρόσκλησης και δίνεται, το αργότερο εντός 20 ημερών από την παραλαβή του σχετικού αιτήματος της ΟΤΔ, η σύμφωνη γνώμη για τη δημοσιοποίησή της, η οποία διαβιβάζεται μαζί με τυχόν παρατηρήσεις στην ΟΤΔ, που τις ενσωματώνει στην πρόσκληση και ενημερώνει σχετικά την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Κατόπιν η πρόκληση αποστέλλεται από την ΟΤΔ στην ΕΥΚΕ για τελική έγκριση, σύμφωνα με την 74391/ΕΥΚΕ2634/13-7-2016 εγκύκλιο Υφυπουργού Οικονομίας Ανάπτυξης και Τουρισμού, όπου απαιτείται.

Παράλληλα, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας κοινοποιεί τη σύμφωνη γνώμη στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, προκειμένου αυτή να εξετάσει και οριστικοποιήσει την πρόσκληση στο ΟΠΣΑΑ.

Δημοσιοποίηση πρόσκλησης

Η δημοσίευση της πρόσκλησης γίνεται μετά τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας και την οριστικοποίησή της στο ΟΠΣΑΑ από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Η ΟΤΔ, ή/και η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, μεριμνούν για την ευρεία δημοσιοποίηση, μέσω του τύπου ή/και ηλεκτρονικά, της πρόσκλησης. Επιπλέον, η πρόσκληση δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ 2014-2020 και κοινοποιείται σε όλους τους εμπλεκόμενους

φορείς.

Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους πρόσκλησης και να παραπέμπει σε αναλυτικό πληροφοριακό υλικό, το οποίο τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή, είτε από την έδρα των εμπλεκόμενων φορέων, είτε μέσω του διαδικτύου.

Ειδικότερα:

Η δημοσίευση της πρόσκλησης γίνεται κατ' ελάχιστον μέσω του τύπου και ηλεκτρονικά. Η περίληψη της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος πρέπει κατ' ελάχιστον να δημοσιευθεί μία φορά σε μία εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας στην περιοχή παρέμβασης του ΤΠ, ενώ θα πρέπει να είναι διαθέσιμη και στην ιστοσελίδα της ΟΤΔ.

Σε κάθε περίπτωση η πρόσκληση θα πρέπει να διατηρηθεί αναρτημένη, τουλάχιστον 60 ημέρες στην ιστοσελίδα των ΟΤΔ.

Η δημοσιοποίηση της περίληψης της πρόσκλησης πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον:

1. την προκηρυσσόμενη υποδράση,
2. σύντομη περιγραφή της υποδράσης με ενδεικτική παράθεση των πράξεων/ενεργειών που προβλέπει το ΤΠ,
3. τον επιλέξιμο προϋπολογισμό, δημόσια δαπάνη, της υποδράσης,
4. τους δικαιούχους της υποδράσης,
5. την ένταση ενίσχυσης της υποδράσης,
6. την περιοχή εφαρμογής και την καταληκτική ημερομηνία της πρόσκλησης.

Επίσης, ενδείκνυται η λήψη πρόσθετων μέτρων δημοσιοποίησης, όπως:

- 1) οργάνωση ανοικτών ημερίδων ενημέρωσης,
- 2) οργάνωση Γραφείου Υποστήριξης (Help Desk), ώστε να παρέχονται κατά ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο πληροφορίες προς τους δυνητικούς δικαιούχους.

Καταχωρίσεις στο ΟΠΣΑΑ

Με ευθύνη της ΟΤΔ, τα στοιχεία της πρόσκλησης καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ ανά υποδράση και η οριστικοποίησή της γίνεται από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Άρθρο 9

Υποβολή αίτησης στήριξης

Οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν, μετά τη δημοσιοποίηση της σχετικής πρόσκλησης, να υποβάλλουν αιτήσεις στήριξης σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στην πρόσκληση. Η προθεσμία υποβολής δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 60 ημερών από την δημοσίευση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Οι εν λόγω αιτήσεις περιλαμβάνουν, ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- i. στοιχεία του αιτούντος,
- ii. στοιχεία και φωτογραφική απεικόνιση της υφιστάμενης κατάστασης του προτεινόμενου έργου, εκτός άυλων ενεργειών,
- iii. περιγραφή της προτεινόμενης πράξης,
- iv. προϋπολογισμό της προτεινόμενης πράξης,
- v. ειδικές πληροφορίες ανάλογα με την υπό-δράση,
- vi. στοιχεία για τον υπολογισμό των κοινών και ειδικών δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης,
- vii. δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν το «εύλογο κόστος» των αιτούμενων προς ενίσχυση δαπανών (πλην των δαπανών που αναφέρονται σε έργα που υλοποιούνται με δημόσιες συμβάσεις),
- viii. τεκμηρίωση του είδους και του ύψους των δαπανών, ώστε να συνάδουν με τη φύση, τους στόχους και την λειτουργικότητα του επενδυτικού σχεδίου (πλην έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις),
- ix. τεκμηρίωση της δυνατότητας του δικαιούχου αναφορικά με τη λειτουργία-συντήρηση του έργου,
- x. τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά περίπτωση από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις, τα οποία θα εξειδικεύονται στις επιμέρους προσκλήσεις των υποδράσεων,
- xi. Φάκελο Δημόσιας Σύμβασης, που να περιλαμβάνει τα αναγκαία στοιχεία, το περιεχόμενο του οποίου θα έχει εξειδικευτεί στην πρόσκληση,
- xii. συντέλεση των απαιτούμενων απαλλοτριώσεων, εφόσον απαιτούνται,
- xiii. δήλωση δικαιούχου ότι θα διευκολύνει κάθε έλεγχο από την ΟΤΔ και των αρμόδιων

ελεγκτικών μηχανισμών.

Η υποβολή των αιτήσεων στήριξης καθώς και οριστικοποίησή της, πραγματοποιείται μέσα από το ΟΠΣΑΑ από τον δυνητικό δικαιούχο, ο οποίος υποβάλλει ηλεκτρονικά και τα απαραίτητα δικαιολογητικά, όπως αυτά θα καθορίζονται στην πρόσκληση.

Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης, από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν, εντός προθεσμίας που καθορίζεται στην πρόσκληση και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες, να αποστείλουν στην ΟΤΔ αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης, καθώς και όλα τα δικαιολογητικά που δύναται να εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής, όπως αυτά τίθενται στις προσκλήσεις των ΟΤΔ.

Η ΟΤΔ έχει την δυνατότητα να ζητήσει, εκτός περιπτώσεων αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, σε πρωτότυπο, ένα δικαιολογητικό για το οποίο αμφιβάλλει για την γνησιότητά του, ή τα σχέδια σε ηλεκτρονική μορφή, στο αρχικό λογισμικό που παρήχθησαν.

Διόρθωση – ανάκληση αιτήσεων στήριξης πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής.

Οι αιτούντες μπορούν να διορθώνουν την αίτηση στήριξης και τα συνυποβληθέντα δικαιολογητικά, ακόμη και μετά την οριστική υποβολή της, εφόσον δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία που προβλέπεται στη σχετική πρόσκληση. Για το σκοπό αυτό ακολουθούν τη διαδικασία που προβλέπεται, κατά περίπτωση, στο ΟΠΣΑΑ.

Εφόσον η διόρθωση αφορά και σε δικαιολογητικά που έχουν ήδη υποβληθεί σε έντυπη μορφή, αυτά αποστέλλονται εκ νέου στην αρμόδια ΟΤΔ για την αντικατάστασή τους.

Πέραν των ανωτέρω οι αιτούντες δύναται να ανακαλέσουν την αίτησης στήριξης εν όλο ή εν μέρει μετά από σχετικό έγγραφο αίτημά τους στην ΟΤΔ σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) 809/2014. Η ανάκληση επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλλει τα εν λόγω έγγραφα ή τμήματα των εν λόγω εγγράφων που ανακαλεί.

Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων.

Άρθρο 10

Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης

Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των δυνητικών δικαιούχων κατά το διοικητικό έλεγχο (αξιολόγηση) των αιτήσεων στήριξης και η επιλογή από την ΟΤΔ των αιτήσεων που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο του ΤΠ.

Περιγραφή Διαδικασίας

Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των υποβληθεισών αιτήσεων στήριξης πραγματοποιείται με ευθύνη της ΟΤΔ μέσω του ΟΠΣΑΑ.

Ο διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης των προσφυγών, διενεργείται από επιτροπές που συγκροτούνται με απόφαση της ΕΔΠ.

Οι αξιολογητές δύναται να είναι:

1. στελέχη της ΟΤΔ,
2. άλλα στελέχη του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ,
3. υπάλληλοι φορέων του Δημοσίου ή και ανεξάρτητοι αξιολογητές. Στην περίπτωση των ανεξάρτητων αξιολογητών η επιλογή τους γίνεται υποχρεωτικά μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος που διενεργεί η ΟΤΔ.

Σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές αίτησης στήριξης δε συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση.

Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στη διαδικασία του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων, μέσω υποβολής κατάλληλης δήλωσης.

Όταν η ΟΤΔ είναι δικαιούχος της αίτησης στήριξης, οι διοικητικοί έλεγχοι διενεργούνται από πρόσωπα της περίπτωσης γ.

Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου η ΟΤΔ δύναται να ζητήσει, την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, που θα περιγράφεται στην πρόσκληση.

Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία προβλέπονταν στην πρόσκληση, εκδόθηκαν

πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης και διορθώνουν προφανή σφάλματα της αίτησης στήριξης ή/και των δικαιολογητικών που τη συνοδεύουν.

Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των υποβληθέντων στοιχείων και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.

Σε κάθε περίπτωση υποβάλλονται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΑΑ τα συμπληρωματικά στοιχεία και οι διευκρινήσεις, για τα οποία ορίζεται ως υποχρεωτική η ηλεκτρονική τους υποβολή τους και ταυτόχρονα ο δικαιούχος ενημερώνει με υπογεγραμμένη επιστολή υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινίσεων, την ΟΤΔ, εντός της οριζόμενης από την πρόσκληση προθεσμίας. Τα συμπληρωματικά στοιχεία και οι διευκρινήσεις στοιχείων, για τα οποία δεν ορίζεται ως υποχρεωτική η ηλεκτρονική υποβολή τους στο ΟΠΣΑΑ, υποβάλλονται συνημμένα της υπογεγραμμένης επιστολής υποβολής και συμπληρώνουν τον φάκελο της αίτησης στήριξης.

Στον έλεγχο, σύμφωνα με το άρθρο 48, παρ. 2 του Καν. (ΕΕ) 809/2014, περιλαμβάνεται επαλήθευση:

1. της εμπρόθεσμης υποβολής της αίτησης στήριξης·
2. της επιλεξιμότητας του δικαιούχου·
3. των κριτηρίων επιλεξιμότητας, των δεσμεύσεων και άλλων υποχρεώσεων που συνδέονται με την ενέργεια για την οποία ζητείται στήριξη·
4. της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλογής·
5. της επιλεξιμότητας των δαπανών της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με την κατηγορία δαπανών ή τη μέθοδο υπολογισμού που πρέπει να χρησιμοποιείται όταν η ενέργεια ή μέρος αυτής εμπίπτει στο άρθρο 67 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013·
6. του εύλογου χαρακτήρα των υποβληθεισών δαπανών του άρθρου 67 παράγραφος 1 στοιχείο α) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος και του κόστους απόσβεσης.

Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των παραπάνω σημείων 1, 2 και 3, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται.

Στις πράξεις που δεν εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως

δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών ΟΤΔ), σύγκριση των διαφόρων προσφορών ή διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων από την επιτροπή αξιολόγησης.

Επίσης, η ΟΤΔ οφείλει επιπλέον να λαμβάνει υπόψη τους και τους επίσημους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών καθώς και σχετικές μελέτες προσδιορισμού του εύλογου κόστους που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό και έχουν υποστηρίξει βάσεις δεδομένων τιμών αναφοράς μηχανολογικού εξοπλισμού και κτιριακών υποδομών, εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες και επικαιροποιημένες.

Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών. Εφόσον το μοναδιαίο (ανά τεμάχιο) κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000€, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα. Η ΟΤΔ καλείται να αξιολογήσει τόσο τις οικονομικές παραμέτρους των προσφορών, όσο και τις ποιοτικές. Έτσι είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή/και την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

Όσον αφορά στις δαπάνες που αφορούν κτιριακές υποδομές ο έλεγχος του «εύλογου κόστους» θα πραγματοποιείται μέσω σχετικών εγκεκριμένων Πινάκων Τιμών Μονάδος. Οι Πίνακες αυτοί θα προτείνονται από την ΟΤΔ και θα εγκρίνονται από τις ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών, στο πλαίσιο της έγκρισης της πρώτης πρόσκλησης. Ο Πίνακες αυτοί δύναται να επικαιροποιούνται στα πλαίσια της διαδικασίας έγκρισης μεταγενέστερων προσκλήσεων.

Επιπλέον, σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση ενίσχυσης απορρίπτεται στη τρέχουσα πρόκληση και δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης αίτησης στήριξης σε προσκλήσεις του τρέχοντος και του επόμενου ημερολογιακού έτους της διαπίστωσης, για όλα τα ΤΠ.

Στην περίπτωση αυτή η αρμόδια ΟΤΔ διαβιβάζει τα στοιχεία των αιτούντων που απορρίφθηκαν για την εν λόγω περίπτωση, στη ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 η οποία φροντίζει για την εξασφάλιση της σχετικής πληροφόρησης σε όλες της ΟΤΔ.

Σε κάθε περίπτωση πριν την ολοκλήρωση της αξιολόγησης η ΟΤΔ οφείλει να πραγματοποιήσει επιτόπια επίσκεψη στον προτεινόμενο χώρο υλοποίησης όλων των αιτουμένων προς αξιολόγηση πράξεων, προκειμένου να διαπιστωθεί η υφιστάμενη

κατάσταση. Τα αποτελέσματα της επιτόπιας επίσκεψης αποτυπώνονται σε έκθεση αυτοψίας η οποία συνοδεύεται από φωτογραφική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης. Τα εν λόγω στοιχεία συμπληρώνουν το φάκελο της αίτησης στήριξης. Εξαιρούνται της διαδικασίας οι άυλες ενέργειες.

Στη συνέχεια οι αιτήσεις βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής και προσδιορίζεται ο συνολικός εγκρινόμενος προϋπολογισμός και το ισχύον ποσοστό στήριξης, λαμβάνοντας υπόψη και το «εύλογο κόστος» των προτεινόμενων δαπανών.

Για την αποτύπωση του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης, συμπληρώνεται κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής, το περιεχόμενο του οποίου θα διευκρινιστεί με εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 και θα αναρτάται στο ΟΠΣΑΑ.

Με βάση τα ως άνω αποτελέσματα οι επιτροπές συντάσσουν πίνακα αποτελεσμάτων, στον οποίο περιλαμβάνονται οι παραδεκτές – βαθμολογηθείσες και οι μη παραδεκτές αιτήσεις στήριξης. Οι παραδεκτές αιτήσεις κατατάσσονται με φθίνουσα βαθμολογική σειρά, ανά υποδράση. Στον πίνακα αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται:

1. οι αιτήσεις που κρίνονται παραδεκτές προς στήριξη, των οποίων ο συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη του ελαχίστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση για τη συγκεκριμένη υποδράση.
2. το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.
3. οι αιτήσεις οι οποίες, πληρούν μεν τα απαιτούμενα κριτήρια, αλλά δεν κρίνονται καταρχήν παραδεκτές, λόγω εξάντλησης της διατιθέμενης δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης στη συγκεκριμένη υποδράση.
4. οι αιτήσεις που κρίνονται μη παραδεκτές προς στήριξη και οι λόγοι απόρριψής τους.

Ο εν λόγω πίνακας αποτελεσμάτων υποβάλλεται στην ΕΔΠ για έγκριση και ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης. Σε περίπτωση που η γνώμη της ΕΔΠ αποκλίνει με αυτή των αξιολογητών, ο πίνακας αποτελεσμάτων επικαιροποιείται, και η απόφασή της πρέπει να αιτιολογείται.

Η ΕΔΠ δύναται κατά την διαδικασία αξιολόγησης, με απόφαση της, να επιλέγει αιτήσεις στήριξης, από τον παραπάνω πίνακα κατάταξης, μιας ή περισσότερων υποδράσεων, των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη ελάχιστου ορίου, πέραν του προϋπολογισμού της συγκεκριμένης υποδράσης, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες πιστώσεις:

- 1) είτε κατόπιν απόφασής της, για υπερδέσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, μέχρι το 110% του προϋπολογισμού του ΤΠ. Επισημαίνεται ότι το επιπλέον 10 % του προϋπολογισμού του ΤΠ, αφορά στο σύνολο των προσκλήσεων, αλλά δύναται να εξαντληθεί στα πλαίσια μιας πρόσκλησης.
- 2) είτε κατόπιν απόφασής της από ανακατανομή πόρων εντός θεματικών κατευθύνσεων του ΤΠ, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης,
- 3) είτε από ανακατανομή πόρων μεταξύ θεματικών κατευθύνσεων του ΤΠ, χωρίς αύξηση του προϋπολογισμού της πρόσκλησης,
- 4) είτε από υπερδέσμευση της τρέχουσας πρόσκλησης, πέραν το 110% του προϋπολογισμού του ΤΠ.

Στην περίπτωση (3) θα πρέπει να έχει προηγηθεί και εγκριθεί σχετικό αίτημα, με σύμφωνη γνώμη της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Στην περίπτωση (4) θα πρέπει η ΟΤΔ να αιτηθεί υπερδέσμευση πόρων από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 αποφασίζει σε συνεργασία με την ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 για την έγκριση ή όχι του σχετικού αιτήματος.

Κατόπιν:

- i. με την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης από την ΕΔΠ,
- ii. των διαδικασιών των περιπτώσεων (1) και (2) αν προκύψουν,
- iii. και πριν τελεσφορήσουν οι διαδικασίες των περιπτώσεων (3) και (4),

οι ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών διενεργούν δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο επί της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων στήριξης.

Για τις ανάγκες του δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, προκειμένου να πραγματοποιήσει δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο επί της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης. Ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος διενεργείται τουλάχιστον στο 5% του αριθμού των αιτήσεων στήριξης της εκάστοτε πρόσκλησης.

Στην περίπτωση όπου η ΟΤΔ είτε μέλη της ΟΤΔ είτε του μέλη του Δ.Σ. φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ, είναι αιτούντες, τότε οι αιτήσεις τους τίθεται αυτομάτως στον δειγματοληπτικό έλεγχο από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, πέραν του δείγματος του 5%.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας οφείλει να αυξήσει το δείγμα στο 10%, του αριθμού των αιτήσεων στήριξης.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα που τεκμηριώνουν συστημικό λάθος, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας καλεί την ΟΤΔ να επαναξιολογήσει όλες τις αιτήσεις στήριξης και η διαδικασία επαναλαμβάνεται από την αρχή.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας του δειγματοληπτικού ελέγχου από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας και την ολοκλήρωση των διαδικασιών των περιπτώσεων (3) και (4), σε περίπτωση που έχουν ενεργοποιηθεί, δημοσιοποιείται ο τελικός πίνακας αποτελεσμάτων, μετά από σχετική απόφαση της ΕΔΠ, εφόσον έχουν προκύψει αλλαγές στον εν λόγω πίνακα. Ο τελικός πίνακας αποτελεσμάτων συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο ΟΠΣΑΑ.

Επιπλέον, η ΟΤΔ ενημερώνει και ατομικά όλους τους αιτούντες, για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, με απόδειξη παραλαβής, με σαφή αναφορά στο δικαίωμα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής, όπως και τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής.

Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα ενδικοφανούς προσφυγής κατά του τελικού Πίνακα Αποτελεσμάτων, η οποία υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο ΟΠΣΑΑ και αποστέλλει το αποδεικτικό κατάθεσης στην ΟΤΔ. Η προσφυγή υποβάλλεται εντός 15 ημερών από την κοινοποίηση στον δικαιούχο, του τελικού Πίνακα Αποτελεσμάτων και εξετάζεται από επιτροπή προσφυγών της ΟΤΔ.

Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης των προσφυγών από την επιτροπή προσφυγών, συντάσσεται ο τελικός πίνακας κατάταξης της αρχικής αξιολόγησης και εγκρίνεται, με απόφαση της ΕΔΠ, με τις τελικά επιλεγμένες αιτήσεις στήριξης.

Σε περίπτωση που η γνώμη της ΕΔΠ αποκλίνει, η σχετική απόφαση πρέπει να αιτιολογείται ειδικά.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας των προσφυγών δημοσιοποιείται, με κάθε πρόσφορο μέσο, ο τελικός πίνακας κατάταξης. Επιπλέον, η ΟΤΔ ενημερώνει και ατομικά όλους τους αιτούντες για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των προσφυγών, με απόδειξη παραλαβής.

Καταχωρίσεις στο ΟΠΣΑΑ

Η ΟΤΔ καταχωρίζει το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου και εκτυπώνει τους αντίστοιχους πίνακες.

Άρθρο 11

Ένταξη πράξεων

Για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη από την ΟΤΔ και μετά από την ήρωση της διαδικασίας προσφυγών, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, εκδίδει Απόφαση Ένταξης Πράξεων, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 66 του Ν. 4314/2014, με την οποία κάθε αίτηση χαρακτηρίζεται ως πράξη του ΠΑΑ 2014-2020 κατά την έννοια του άρθρου 2.(9) του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

Η έκδοση του σχεδίου απόφασης ένταξης δύναται να πραγματοποιηθεί μέσω του ΟΠΣΑΑ με ευθύνη της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας και με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές αιτήσεις και τα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου αυτών.

Κάθε απόφαση ένταξης, η οποία ενέχει ισχύ σύμβασης μεταξύ του δικαιούχου και της ΟΤΔ, περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις υποχρεώσεις/δεσμεύσεις των δικαιούχων, τη διαδικασία χορήγησης της ενίσχυσης, έλεγχους και κυρώσεις και ρητή αναφορά για την δέσμευση του δικαιούχου απέναντι στην ΟΤΔ για την υλοποίηση της πράξης, καθώς επίσης και την δυνατότητα ελέγχου της επιλεξιμότητας και της αναλογικότητας των δαπανών κατά τα στάδια αποπληρωμής του έργου.

Αναφορικά με το αναλυτικό φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της κάθε πράξης η απόφαση παραπέμπει στην αίτηση στήριξη, όπως αυτή έχει υποβληθεί από το δικαιούχο στο ΟΠΣΑΑ και διαμορφωθεί κατά το διοικητικό έλεγχό της.

Η εν λόγω απόφαση εκδίδεται από τον οικείο Περιφερειάρχη. Η απόφαση ένταξης δύναται να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες πράξεις ανά πρόσκληση. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ 2014-2020, κοινοποιείται στην αρμόδια ΟΤΔ και αποστέλλεται με ευθύνη της ταχυδρομικά, με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο, στις διευθύνσεις που έχουν δηλωθεί κατά την αίτηση στήριξης.

Καταχωρίσεις στο ΟΠΣΑΑ

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, δύναται να δημιουργήσει στο ΟΠΣΑΑ το σχέδιο απόφασης ένταξης συσχετίζοντάς την με την πράξη ή τις πράξεις που περιλαμβάνονται σε αυτή. Μετά την έκδοση της απόφασης, τα στοιχεία της (αριθ. και ημερομηνία πρωτοκόλλου, ΑΔΑ) καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ.

Άρθρο 12

Ανάκληση ένταξης πράξης

Είναι δυνατό για μια πράξη να αρθεί η ένταξή της από το ΠΑΑ 2014-2020 λόγω τεκμηριωμένων αδυναμιών εκτέλεσής της ή μη τήρησης των όρων της σχετικής Απόφασης Ένταξης Πράξης, καθώς και η διασφάλιση του δικαιώματος των δικαιούχων να αποσύρουν, ανά πάσα, στιγμή την αίτηση στήριξης που έχουν υποβάλει, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των δικαιούχων.

Η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης της ένταξης πράξης μπορεί να προκύψει:

- 1) Με την υποβολή αιτήματος από τον δικαιούχο στην ΟΤΔ, σε εφαρμογή του άρθρου 3 του Καν. (ΕΕ) 809/2014, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της πράξης.
- 2) Μετά από διαπιστωμένη απάτη, βάση απόφασης ή πορίσματος αρμόδιας δικαστικής ή άλλης αρχής.
- 3) Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αποκλίσεις ή εμπλοκές σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξής της. Ενδεικτικά, η διαδικασία δύναται να ενεργοποιείται εφόσον επιβάλλεται κατόπιν ελέγχων εθνικών ή ευρωπαϊκών ελεγκτικών οργάνων ή όταν διαπιστώνεται:

1. η παρέλευση του χρόνου υλοποίησης της πράξης, χωρίς έγκριση σχετικής παράτασης·

2. μη αποδεκτή απόκλιση του φυσικού αντικειμένου·
3. αδυναμία στην καθολική πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου και της επιλεξιμότητάς του με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης·
4. άλλη παράβαση του εθνικού ή κοινοτικού θεσμικού πλαισίου η οποία διενεργείται από τον δικαιούχο δόλια και δεν επιδέχεται θεραπεία.

Εφόσον, η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης γίνεται από την ΟΤΔ, η τελευταία με απόφαση της ΕΔΠ εισηγείται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας την ανάκληση της ένταξης της εν λόγω πράξης από το ΠΑΑ 2014-2020.

Στις περιπτώσεις που απαιτείται, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, κατόπιν εισήγησης της ΟΤΔ, θέτει την πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο δικαιούχο της πράξης, με απόδειξη παραλαβής, στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου και ενημερώνει σχετικά την ΟΤΔ.

Μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος συμμόρφωσης του δικαιούχου χωρίς αυτός να έχει προβεί στα υποδειχθέντα διορθωτικά μέτρα ή σε κάθε άλλη από τις παραπάνω περιπτώσεις, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας προβαίνει σε έκδοση σχετικής απόφασης με την οποία ανακαλείται η ένταξη της εν λόγω πράξης ή με την οποία τροποποιείται η απόφαση ένταξης στην οποία περιλαμβανόταν. Το σχέδιο της απόφασης δύναται να παράγεται από το ΟΠΣΑΑ.

Ο υπογράφων της απόφασης είναι ο ίδιος που εξέδωσε τη σχετική απόφαση με την οποία εντάχθηκε η πράξη στο ΠΑΑ 2014-2020.

Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», κοινοποιείται στην ΟΤΔ και αποστέλλεται με ευθύνη της ταχυδρομικά, με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο.

Στην περίπτωση που για την συγκεκριμένη πράξη, η οποία ανακαλείται, έχει καταβληθεί μέρος ή το σύνολο της ενίσχυσης, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 640/2014.

Καταχωρίσεις στο ΟΠΣΑΑ

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ τα στοιχεία της απόφασης ανάκλησης. Επιπλέον, καταχωρίζονται όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με την ανάκτηση τυχόν καταβληθείσας ενίσχυσης.

Άρθρο 13

Έλεγχος νομιμότητας σταδίων εξέλιξης δημόσιων συμβάσεων

Ο έλεγχος νομιμότητας σταδίων εξέλιξης δημόσιων συμβάσεων εφαρμόζεται σε πράξεις, που υλοποιούνται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων (έργων, προμηθειών και υπηρεσιών), πραγματοποιείται σύμφωνα με την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία και αφορά σε:

- 1) έγκριση δημοπράτησης,
- 2) έγκριση ανάληψης νομικής δέσμευσης,
- 3) έγκριση τροποποίησης νομικής δέσμευσης.

A. Έγκριση δημοπράτησης

Προαπαιτούμενες ενέργειες

Απαιτείται η έκδοση απόφασης ένταξης σύμφωνα με τις περιγραφόμενες διαδικασίες.

Υποβολή αιτήματος από το δικαιούχο

Ο δικαιούχος υποβάλλει, μέσω του ΟΠΣΑΑ, αίτημα για την εξέταση της διαδικασίας προκήρυξης, συνοδευόμενο από τα απαραίτητα έγγραφα, όπως θα περιγραφούν σε εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ, το αίτημα, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.

Το αίτημα θα πρέπει να υποβληθεί:

α) πριν τη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 40 της με αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, όπως ισχύει κάθε φορά.

Ειδικότερα, το αίτημα υποβάλλεται πριν τη δημοσίευση της προκήρυξης διαγωνισμού για:

- i. διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και
- ii. α. διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής ΕΕ) και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο ή ίσο του ποσού των 60.000€, άνευ ΦΠΑ, εφόσον δεν εφαρμόζεται μεθοδολογία εκτίμησης επικινδυνότητας,
β. διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο του ποσού του 1.000.000€, άνευ ΦΠΑ,
γ. διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό μικρότερο του ποσού του 1.000.000€, άνευ ΦΠΑ και μεγαλύτερο ή ίσο του ποσού των 60.000€, άνευ ΦΠΑ, εφόσον δεν εφαρμόζεται μεθοδολογία εκτίμησης επικινδυνότητας,

β) κατά την υποβολή της πρώτης αίτησης πληρωμής για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και δεν έχουν ελεγχθεί πριν τη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού, είτε λόγω του προϋπολογισμού τους, είτε επειδή δεν είχαν προκύψει στο σχετικό δείγμα κατά την εφαρμογή της μεθόδου εκτίμησης επικινδυνότητας.

Εξέταση αιτήματος – Έκδοση θετικής ή αρνητικής γνώμης.

Η ΟΤΔ, προβαίνει σε εξέταση του αιτήματος με βάση το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, τους όρους της απόφασης ένταξης της πράξης και της σχετικής προκήρυξης, καθώς και τους όρους της αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Υπουργικής Απόφασης.

Η ΟΤΔ αποστέλλει την εισήγησή της στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος.

Τα αποτελέσματα της εξέτασης αποτυπώνονται σε Λίστα Εξέτασης Σχεδίου Διακήρυξης και με βάση τα στοιχεία της και την εισήγηση της ΟΤΔ, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, διατυπώνει, με απόφαση που υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, γνώμη, θετική ή αρνητική, επί της διαδικασίας διακήρυξης, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της εισήγησης της ΟΤΔ.

Το περιεχόμενο της Λίστας Εξέτασης Σχεδίου Διακήρυξης, καθώς και το περιεχόμενο της εισήγησης της ΟΤΔ θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Η θετική γνώμη της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης.

Στην περίπτωση αρνητικής γνώμης, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας ενημερώνει το δικαιούχο για τους λόγους απόρριψης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί για την έκδοση θετικής γνώμης, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Η σχετική απόφαση προέγκρισης ή απόρριψης του αιτήματος από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, κοινοποιείται στην αρμόδια ΟΤΔ.

Στο πλαίσιο αυτό διευκρινίζονται τα εξής:

α) Στην περίπτωση που το αίτημα του δικαιούχου δε συνοδεύεται από το σύνολο των απαιτούμενων για την εξέταση εγγράφων, η ΟΤΔ ενημερώνει άμεσα το δικαιούχο, για την υποχρέωση υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται από το δικαιούχο μέσω του ΟΠΣΑΑ, εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ, τα ανωτέρω, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά.

Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών.

Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΟΤΔ, στη διάθεσή της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την ΟΤΔ.

β) Στην περίπτωση που ο δικαιούχος υποβάλλει πλήρη στοιχεία και έγγραφα και η ΟΤΔ, διαπιστώσει ότι χρήζουν διορθώσεων/αλλαγών κ.λπ. ή υπάρχουν ζητήματα επί της διαδικασίας ανάθεσης ή και του σχεδίου διακήρυξης, ειδοποιεί άμεσα το δικαιούχο, μέσω του ΟΠΣΑΑ, για αυτά και επιστρέφει το σχετικό φάκελο για υιοθέτηση από αυτόν των προτεινόμενων διορθώσεων/αλλαγών κ.λπ. και την εκ νέου υποβολή του.

Η εκ νέου υποβολή του φακέλου από το δικαιούχο γίνεται μέσω του ΟΠΣΑΑ, εντός

προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ, την εκ νέου υποβολή, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών.

Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την επανυποβολή από αυτόν του φακέλου δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΟΤΔ, στη διάθεσή της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την ΟΤΔ.

γ) Στις περιπτώσεις που η διαδικασία εξέτασης της διακήρυξης διενεργείται κατά την πρώτη αίτηση πληρωμής του δικαιούχου, αν ως αποτέλεσμα του ελέγχου εντοπιστεί παρατυπία, ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης.

Καταχωρίσεις στο ΟΠΣΑΑ

Με την οριστικοποίηση της απόφασης ένταξης στο ΟΠΣΑΑ, δημιουργείται αυτόματα από το ΟΠΣΑΑ αίτημα έγκρισης διακήρυξης. Ο δικαιούχος συμπληρώνει τα στοιχεία του αιτήματος και το υποβάλλει οριστικά.

Το αποτέλεσμα της εξέτασης του αιτήματος, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας. Με την οριστικοποίηση της καταχώρισης, ενημερώνεται ο δικαιούχος και η ΟΤΔ για το αποτέλεσμά της.

Β. Έγκρισης ανάληψης νομικής δέσμευσης

Προαπαιτούμενες ενέργειες.

Απαιτείται η προέγκριση δημοπράτησης.

Περιγραφή Διαδικασίας

Η διαδικασία εφαρμόζεται πριν την ανάληψη νομικής δέσμευσης για τα υποέργα που υλοποιούνται με τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων (έργων, προμηθειών και υπηρεσιών), σύμφωνα με την αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, όπως ισχύει

κάθε φορά.

Υποβολή αιτήματος από το δικαιούχο

Ο δικαιούχος υποβάλλει, μέσω του ΟΠΣΑΑ, αίτημα για την εξέταση της διαδικασίας ανάληψης νομικής δέσμευσης συνοδευόμενο από τα απαραίτητα έγγραφα, όπως αυτά θα περιγραφούν σε εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ το αίτημα καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.

Το αίτημα υποβάλλεται:

α) πριν την υπογραφή της σύμβασης για διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών με την παρ. 2 του άρθρου 40 της με αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Απόφασης του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, όπως ισχύει κάθε φορά.

Ειδικότερα, το αίτημα υποβάλλεται πριν την υπογραφή της σύμβασης για:

- i. διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και
- ii. α. διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο ή ίσο του ποσού των 60.000 €, άνευ ΦΠΑ, εφόσον δεν εφαρμόζεται μεθοδολογία εκτίμησης επικινδυνότητας,
β. διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό μεγαλύτερο του ποσού του 1.000.000 €, άνευ ΦΠΑ,
γ. διαδικασίες ανάθεσης και σχέδια συμβάσεων έργων που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της ΕΕ και έχουν προϋπολογισμό κατωτέρω του ποσού του 1.000.000 €, άνευ ΦΠΑ και μεγαλύτερο ή ίσο του ποσού των 60.000 €, άνευ ΦΠΑ, εφόσον δεν εφαρμόζεται μεθοδολογία εκτίμησης επικινδυνότητας,

β) κατά την υποβολή της πρώτης αίτησης πληρωμής ενός υποέργου για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κοινοτικών οδηγιών και δεν έχουν ελεγχθεί πριν την υπογραφή της

σύμβασης, είτε λόγω του προϋπολογισμού τους, είτε επειδή δεν είχαν προκύψει στο σχετικό δείγμα κατά την εφαρμογή της μεθόδου εκτίμησης επικινδυνότητας.

Εξέταση αιτήματος – Έκδοση θετικής ή αρνητικής γνώμης.

Η ΟΤΔ, προβαίνει σε εξέταση του αιτήματος με βάση το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, τους όρους της απόφασης ένταξης της πράξης και της σχετικής προκήρυξης, καθώς και τους όρους της αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Υπουργικής Απόφασης.

Η ΟΤΔ αποστέλλει την εισήγησή της στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος.

Τα αποτελέσματα της εξέτασης αποτυπώνονται σε Λίστα Εξέτασης Σχεδίου Σύμβασης και με βάση τα στοιχεία της και την εισήγηση της ΟΤΔ, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, διατυπώνει με απόφαση που υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της, γνώμη, θετική ή αρνητική, επί της διαδικασίας ανάθεσης και του σχεδίου σύμβασης ή της σύμβασης, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της εισήγησης της ΟΤΔ.

Το περιεχόμενο της Λίστας Εξέτασης Σχεδίου Σύμβασης, καθώς και το περιεχόμενο της εισήγησης της ΟΤΔ θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Η θετική γνώμη της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης.

Στην περίπτωση έκδοσης θετικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, ο δικαιούχος προβαίνει στην υπογραφή του εγκεκριμένου σχεδίου σύμβασης. Αντίγραφο της υπογραφείσας σύμβασης και των συνοδευτικών εγγράφων αποστέλλονται από το δικαιούχο στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας και στην ΟΤΔ.

Στην περίπτωση αρνητικής γνώμης, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, ενημερώνει το δικαιούχο για τους λόγους απόρριψης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί για την έκδοση θετικής γνώμης, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Στο πλαίσιο αυτό διευκρινίζονται τα εξής:

α) Στην περίπτωση που το αίτημα του δικαιούχου δε συνοδεύεται από το σύνολο των απαιτούμενων για την εξέταση εγγράφων, η ΟΤΔ, ενημερώνει άμεσα το δικαιούχο, για την υποχρέωση υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται από το δικαιούχο μέσω του ΟΠΣΑΑ, εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ, τα ανωτέρω, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών.

Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΟΤΔ, στη διάθεση της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την ΟΤΔ.

β) Στην περίπτωση που ο δικαιούχος υποβάλλει πλήρη στοιχεία και έγγραφα και η ΟΤΔ, διαπιστώσει ότι χρήζουν διορθώσεων/αλλαγών ή υπάρχουν ζητήματα επί της διαδικασίας ανάθεσης ή και του σχεδίου σύμβασης, ειδοποιεί άμεσα το δικαιούχο, για αυτά και επιστρέφει το σχετικό φάκελο για υιοθέτηση από αυτόν των προτεινόμενων διορθώσεων/αλλαγών και την εκ νέου υποβολή του.

Η εκ νέου υποβολή του φακέλου από το δικαιούχο γίνεται μέσω του ΟΠΣΑΑ, εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ, την εκ νέου υποβολή, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών.

Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την επανυποβολή από αυτόν του φακέλου δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΟΤΔ, στη διάθεση της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας επανυποβολής του φακέλου ή ελλιπής συμπλήρωση ή εκπρόθεσμη υποβολή του επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την ΟΤΔ.

γ) Στις περιπτώσεις που η εξέταση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης

διενεργείται κατά την πρώτη αίτηση πληρωμής του δικαιούχου, αν ως αποτέλεσμα του ελέγχου εντοπιστεί παρατυπία, ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης.

Καταχωρίσεις στο ΟΠΣΑΑ

Με την οριστικοποίηση του αποτελέσματος της εξέτασης του αιτήματος έγκρισης διακήρυξης και εφόσον αυτό είναι θετικό, δημιουργείται αυτόματα από το ΟΠΣΑΑ αίτημα έγκρισης ανάληψης νομικής δέσμευσης.

Ο δικαιούχος συμπληρώνει τα στοιχεία του αιτήματος και το υποβάλλει οριστικά.

Το αποτέλεσμα της εξέτασης του αιτήματος, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας. Με την οριστικοποίηση της καταχώρισης, ενημερώνεται ο δικαιούχος και η ΟΤΔ για το αποτέλεσμα της.

Γ. Προέγκριση τροποποίησης νομικής δέσμευσης.

Προαπαιτούμενες ενέργειες

Απαιτείται η προέγκριση της σύμβασης.

Υποβολή φακέλου

Σε κάθε περίπτωση τροποποίησης του οικονομικού αντικειμένου της αναληφθείσας νομικής δέσμευσης ή παράτασης των συνολικών προθεσμιών εκτέλεσης της πράξης, πλην των περιπτώσεων τροποποίησης χρονοδιαγράμματος που ρητά προβλέπεται στη διακήρυξη, ο δικαιούχος, πριν την υπογραφή της τροποποίησης της νομικής δέσμευσης, υποβάλλει μέσω του ΟΠΣΑΑ αίτημα για την εξέταση της διαδικασίας τροποποίησης της νομικής δέσμευσης συνοδευόμενο από τα απαραίτητα έγγραφα, όπως αυτά θα περιγραφούν σε εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ, το αίτημα καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά.

Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.

Εξέταση αιτήματος

Η ΟΤΔ, προβαίνει σε εξέταση του αιτήματος με βάση το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη σύναψη και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων, τους όρους της απόφασης ένταξης της πράξης, καθώς και τους όρους της αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/01-11-2016, τ.Β.) Υπουργικής Απόφασης.

Η ΟΤΔ αποστέλλει την εισήγησή της στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος.

Τα αποτελέσματα της εξέτασης αποτυπώνονται σε Λίστα Εξέτασης τροποποίησης νομικής δέσμευσης και με βάση τα στοιχεία της και την εισήγηση της ΟΤΔ, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, διατυπώνει με απόφαση που υπογράφεται από τον Προϊστάμενο της, γνώμη, θετική ή αρνητική, επί της διαδικασίας τροποποίησης της νομικής δέσμευσης, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την υποβολή της εισήγησης της ΟΤΔ.

Το περιεχόμενο της Λίστας Εξέτασης τροποποίησης νομικής δέσμευσης καθώς και το περιεχόμενο της εισήγησης της ΟΤΔ θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020.

Η θετική γνώμη της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης.

Στην περίπτωση έκδοσης θετικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας ο δικαιούχος προβαίνει στην υπογραφή του εγκεκριμένου σχεδίου τροποποιημένης σύμβασης, αντίγραφο της οποίας αποστέλλει στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας και στην ΟΤΔ. Στην περίπτωση αρνητικής γνώμης, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας ενημερώνει το δικαιούχο για τους λόγους απόρριψης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί για την έκδοση θετικής γνώμης, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

Στο πλαίσιο αυτό διευκρινίζονται τα εξής:

α) Στην περίπτωση που το αίτημα του δικαιούχου δεν συνοδεύεται από το σύνολο των απαιτούμενων για την εξέταση εγγράφων, η ΟΤΔ, ενημερώνει άμεσα το δικαιούχο για την υποχρέωση υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων. Τα εν λόγω στοιχεία υποβάλλονται από το δικαιούχο μέσω του ΟΠΣΑΑ, εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών.

Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ τα ανωτέρω, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών. Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΟΤΔ, στη διάθεση της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή ελλιπής

συμπλήρωση τους ή εκπρόθεσμη υποβολή τους επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την ΟΤΔ.

β) Στην περίπτωση που ο δικαιούχος υποβάλλει πλήρη στοιχεία και έγγραφα και η ΟΤΔ, διαπιστώσει ότι χρήζουν διορθώσεων/αλλαγών κ.λπ. ή υπάρχουν ζητήματα επί του σχεδίου τροποποίησης σύμβασης, ειδοποιεί άμεσα το δικαιούχο για αυτά και επιστρέφει το σχετικό φάκελο για υιοθέτηση από αυτόν των προτεινόμενων διορθώσεων/αλλαγών κ.λπ. και την εκ νέου υποβολή του.

Η εκ νέου υποβολή του φακέλου από το δικαιούχο γίνεται μέσω του ΟΠΣΑΑ, εντός προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, ο δικαιούχος οφείλει να εκτυπώσει και να αποστείλει στην ΟΤΔ, την εκ νέου υποβολή, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης της αποστολής αυτής θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων ή αλλαγών. Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την επανυποβολή από αυτόν του φακέλου δεν προσμετράται στην προθεσμία που έχει η ΟΤΔ, στη διάθεση της για να εκφράσει την εισήγησή της.

Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας επανυποβολής του φακέλου ή ελλιπής συμπλήρωση ή εκπρόθεσμη υποβολή του επιφέρει την έκδοση αρνητικής γνώμης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας. Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας για την ΟΤΔ.

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, εξετάζει εάν με την τροποποίηση της νομικής δέσμευσης απαιτείται τροποποίηση της σχετικής απόφασης ένταξης σύμφωνα με την ως άνω περιγραφόμενη διαδικασία.

Καταχωρίσεις στο ΟΠΣΑΑ

Με την οριστικοποίηση του αποτελέσματος της εξέτασης του αιτήματος έγκρισης ανάληψης νομικής δέσμευσης και εφόσον αυτό είναι θετικό, δημιουργείται αυτόματα από το ΟΠΣΑΑ νομική δέσμευση. Ο δικαιούχος δημιουργεί τροποποίηση της νομικής δέσμευσης, μεταβάλλει τα στοιχεία της και την υποβάλλει οριστικά.

Το αποτέλεσμα της εξέτασης της τροποποίησης, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας. Με την οριστικοποίηση της καταχώρισης, ενημερώνεται ο δικαιούχος και η ΟΤΔ για το αποτέλεσμα της.

Άρθρο 14

Τροποποίηση νομικής δέσμευσης (πλην έργων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις)

Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της νομικής δέσμευσης μπορεί να προκύψει:

1. Με την υποβολή αιτήματος τροποποίησης στοιχείων της πράξης από το δικαιούχο προς την ΟΤΔ. Στο αίτημα θα πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης και να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης στοιχείων της πράξης. Στο αίτημα επισυνάπτονται όλα τα έγγραφα και δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν το αίτημα. Αντίστοιχο αίτημα υποβάλλεται και για τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. 640/2014.
2. Κατά τη διαδικασία παρακολούθησης, της πορείας υλοποίησης της πράξης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις κατά την υλοποίηση της πράξης (ενδεικτικά: λόγω διαχειριστικών προβλημάτων, εμπλοκών στην εκτέλεση της πράξης).

Οι τροποποιήσεις των νομικών δεσμεύσεων μπορούν να αφορούν:

1. τροποποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της πράξης,
2. παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της πράξης,
3. αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου (όπως για παράδειγμα της νομικής μορφής, της επωνυμίας της επιχείρησης, της μετοχικής σύνθεσης),
4. μεταφορές ποσών μεταξύ «κατηγοριών δαπανών»,
5. διόρθωση προφανών σφαλμάτων (άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2013).

Το αίτημα τροποποίησης της νομικής δέσμευσης μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά, υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣΑΑ και του φυσικού φακέλου στην ΟΤΔ. Ο δικαιούχος οφείλει εντός πέντε εργάσιμων ημερών να αποστείλει στην ΟΤΔ το αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης τροποποίησης μαζί με το φυσικό φάκελο.

Με την ολοκλήρωση της υποβολής αιτήματος τροποποίησης της νομικής δέσμευσης από το δικαιούχο και τη διαπίστωση της ανάγκης αλλαγής στοιχείων της πράξης, η αρμόδια ΟΤΔ εξετάζει τις διαφοροποιήσεις ιδίως ως προς την σύνδεσή τους με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να τηρούνται οι όροι και προϋποθέσεις ένταξης της πράξης και να μην αλλοιώνεται το αποτέλεσμα της αξιολόγησής της σε βαθμό που να καθιστά την πράξη μη επιλέξιμη. Επιπλέον, οι σχετικές μεταβολές δεν πρέπει να συνιστούν σημαντική τροποποίηση της πράξης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 71, παρ. 1 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013:

α) παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος,

β) αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα,

γ) ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων ένταξης, που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους της πράξης.

Η ΟΤΔ έχει ως υποχρέωση να κάνει αναλυτική περιγραφή στα ποσά, και στους λόγους τροποποίησης, οι οποίοι πρέπει να συνάδουν με την φύση του έργου και την προστιθέμενη αξία του. Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης, η ΟΤΔ εγκρίνει ή απορρίπτει με απόφαση της ΕΔΠ, το σχετικό αίτημα. Σε περίπτωση απόρριψης ενημερώνει εγγράφως τον δικαιούχο.

Σε περίπτωση έγκρισης, η ΟΤΔ αποστέλλει το σχετικό αίτημα τροποποίησης της νομικής δέσμευσης του δικαιούχου, μαζί με την εγκριτική απόφαση της ΕΔΠ, στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, ώστε να προβεί σε τροποποίηση της νομικής δέσμευσης, με σχετική απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη.

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας αναρτά την απόφαση στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και εγκρίνει τη νομική δέσμευση στο ΟΠΣΑΑ.

Ακολούθως, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας κοινοποιεί την απόφαση στην αρμόδια ΟΤΔ και αυτή με την σειρά της την αποστέλλει ταχυδρομικά με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο.

Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας, που δεν επηρεάζουν τα στοιχεία της πράξης όπως αντικατάσταση υλικού κατασκευής, επουσιώδεις αλλαγές εξοπλισμού, τροποποίηση κωδικών ή εργασιών και μεταφορές ποσών εντός «κατηγοριών δαπανών», δύναται να γίνονται για λόγους απλοποίησης με ευθύνη της ΟΤΔ και χωρίς προηγούμενη έγκριση της ΕΔΠ, η οποία θα ενημερωθεί αναλυτικά για όλα τα σχετικά αιτήματα σε επόμενη συνεδρίαση της.

Η τροποποίηση της νομικής δέσμευσης προηγείται του αιτήματος πληρωμής, εφόσον το αίτημα πληρωμής σχετίζεται με την τροποποίηση.

Το πλήθος των τροποποιήσεων των νομικών δεσμεύσεων, που αιτείται ο δικαιούχος, δεν

μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5), κατά την διάρκεια του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης.

Άρθρο 15

Τροποποίηση Απόφασης ένταξης

Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της απόφασης ένταξης μπορεί να προκύψει από:

1. αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου,
2. οριζόντιες παρατάσεις της προθεσμίας ολοκλήρωσης των πράξεων,
3. μεταβολές στο οικονομικό αντικείμενο και ειδικότερα:
  - μείωση του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης ή των πράξεων που περιλαμβάνονται σε μια απόφαση ένταξης σε ποσοστό άνω του 20%,
  - αύξηση προϋπολογισμού, σύμφωνα με το άρθρο 7 της παρούσας.
- δ. ολοκλήρωση της πράξης, σε περίπτωση που ο τελικός προϋπολογισμός, διαφοροποιείται από τον αρχικά ενταγμένο.

Η εν λόγω απόφαση εκδίδεται από τον οικείο Περιφερειάρχη. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», κοινοποιείται στην αρμόδια ΟΤΔ και αποστέλλεται με ευθύνη της ταχυδρομικά, με απόδειξη παραλαβής και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάθε δικαιούχο.

Καταχωρίσεις στο ΟΠΣΑΑ

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, δύναται να τροποποιήσει στο ΟΠΣΑΑ το σχέδιο απόφασης ένταξης συσχετίζοντάς την με την πράξη ή τις πράξεις που περιλαμβάνονται σε αυτή. Μετά την έκδοση της απόφασης, τα στοιχεία της (αριθ. και ημερομηνία πρωτοκόλλου, ΑΔΑ) δύναται να καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ. Πριν την τροποποίηση της απόφασης ένταξης στο ΟΠΣΑΑ, θα πρέπει να έχει προηγηθεί η τροποποίηση της νομικής δέσμευσης της συγκεκριμένης πράξης.

Άρθρο 16

Προκαταβολή στον Δικαιούχο

Οι δικαιούχοι, μετά την ένταξη της πράξης τους, δύναται να αιτηθούν στην ΟΤΔ, μέσω του ΟΠΣΑΑ, τη χορήγηση προκαταβολής, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 45 Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Το συνολικό ύψος της προκαταβολής ή των προκαταβολών μπορεί να ανέλθει μέχρι 50% της δημόσιας δαπάνης που συνδέεται με την πράξη.

Η καταβολή της προκαταβολής ή των προκαταβολών υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100 % του ποσού της προκαταβολής. Η εγγύηση συστήνεται προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ και είναι αορίστου χρόνου. Στο αίτημα πληρωμής, που έπεται της προκαταβολής, θα πρέπει να γίνει ολική απόσβεση της προκαταβολής.

Μαζί με το αίτημα προκαταβολής, ο δικαιούχος συνυποβάλλει τα οριζόμενα δικαιολογητικά, όπως αυτά θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, του άρθρου 45, του Ν. 4456/2017 (Α' 24), για τα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, οι προκαταβολές που χορηγούνται βάσει του άρθρου 72 παρ. 1 περίπτωση δ' και του άρθρου 150 του ν. 4412/2016 (Α' 147) , όπως κάθε φορά ισχύει, για συγχρηματοδοτούμενες πράξεις στα μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020 θα αντιμετωπίζονται και θα δηλώνονται στην Ε.Ε. σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2016/1813 της 7ης Οκτωβρίου 2016, όπως τροποποιούμενος ισχύει, ως μερική πληρωμή.

Αναφορικά με ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του Καν. (ΕΕ) 651/2014, σε περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και προκειμένου να μην υπάρξει υπέρβαση της έντασης της ενίσχυσης, οι καταβολές των ενισχύσεων και οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης (με βάση το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης). Ο υπολογισμός αυτός πραγματοποιείται πριν την τελική δόση – αποπληρωμή του έργου.

Άρθρο 17

Αίτηση πληρωμής/προκαταβολής Δικαιούχου

Οι πληρωμές των έργων γίνονται τμηματικά, με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος εργασιών.

Η υποβολή των αιτήσεων πληρωμής/προκαταβολής πραγματοποιείται από τον δικαιούχο, μέσω του ΟΠΣΑΑ. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δικαιούχοι οφείλουν, εντός καθορισμένης προθεσμίας, να αποστείλουν στην αρμόδια ΟΤΔ, αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης ή υπογεγραμμένο αντίγραφο αυτής, καθώς και τυχόν δικαιολογητικά που δεν υποβάλλονται ηλεκτρονικά, τα οποία θα ορισθούν με σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Οι δικαιούχοι έχουν δικαίωμα να υποβάλλουν μέχρι πέντε (5) αιτήματα πληρωμής. Στο εν

λόγω πλήθος αιτημάτων πληρωμής δεν συμπεριλαμβάνεται η προκαταβολή.

Επίσης, οφείλουν να υποβάλλουν τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός ενός έτους από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης της πράξης, ύψους τουλάχιστον 10%, της Δημόσιας Δαπάνης της πράξης.

Στα έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, ακολουθούνται οι διαδικασίες που ορίζονται στον ν. 4412/2016 (Α' 147), σχετικά με τους λογαριασμούς-πιστοποιήσεις.

Κατά τα λοιπά, ακολουθείται η διαδικασία Ι.6.1 του ΣΔΕ όπως ισχύει κάθε φορά.

Άρθρο 18

Διοικητικός έλεγχος επί των αιτήσεων πληρωμής/προκαταβολής δικαιούχου

Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου προαπαιτείται ο έλεγχος πληρότητας της αίτησης πληρωμής του δικαιούχου από την ΟΤΔ, η οποία εξετάζει την ορθότητα των φακέλων πληρωμής και την συμπλήρωση των εντύπων που θα τους συνοδεύουν. Οι αιτήσεις που δεν κρίνονται πλήρεις απορρίπτονται. Τα απαιτούμενα έντυπα θα περιγραφούν σε σχετική εγκύκλιο.

Η ΕΔΠ με απόφασή της, ορίζει Επιτροπή Παρακολούθησης Πράξεων (ΕΠΠ) που αποτελείται από τουλάχιστον δύο στελέχη της ΟΤΔ, σχετικά με το αντικείμενο της πράξης.

Η ΕΠΠ διενεργεί διοικητικό έλεγχο και επιτόπια επίσκεψη σε όλα τα αιτήματα πληρωμής, προκειμένου να πιστοποιήσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο, εκτός των έργων που αφορούν σε άυλες ενέργειες.

Για πράξεις που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις και για πράξεις με επιλέξιμο προϋπολογισμό μέχρι 50.000€, δύναται να πραγματοποιηθεί μια επιτόπια επίσκεψη στο τελευταίο αίτημα πληρωμής της πράξης.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει:

- α. την επαλήθευση της ολοκληρωμένης ενέργειας σε σχέση με την ενέργεια για την οποία ζητήθηκε και χορηγήθηκε η στήριξη,
- β. την επαλήθευση των δαπανών που προέκυψαν και των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν,
- γ. τη σύνταξη του σχετικού Πρακτικού (το περιεχόμενο του θα εξειδικευτεί με σχετική εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020), στο οποίο αποτυπώνονται τα αποτελέσματα του διενεργηθέντος ελέγχου και η αποστολή του στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Κατά τα λοιπά, ακολουθείται η διαδικασία Ι.6.4 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Στη συνέχεια, μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου του αιτήματος πληρωμής, η ΟΤΔ καταβάλει δημόσια δαπάνη στον δικαιούχο σύμφωνα και με όσα περιγράφονται στην Διαδικασία Ι.6.5 του ΣΔΕ έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Σε περίπτωση που μετά από την εξέταση ενός αιτήματος πληρωμής πράξης, από την ΟΤΔ, προκύπτει διαφορά μεταξύ του αιτούμενου και του επιλέξιμου ποσού, τότε λαμβάνεται υπόψη και το Άρθρο 63 του Καν. (ΕΕ) 809/2014, όπως εκάστοτε ισχύει.

Αν διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία στα αιτήματα πληρωμής, ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και η καταβληθείσα δημόσια δαπάνη επιστρέφεται με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Επιπλέον, ο εν λόγω δικαιούχος αποκλείεται από το υπομέτρο 19.2 για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης καθώς και για το επόμενο.

Με την επιφύλαξη της διαθέσιμης χρηματοδότησης από την αρχική και την ετήσια προχρηματοδότηση και τις ενδιάμεσες πληρωμές, η ΟΤΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, εξασφαλίζει ότι ο δικαιούχος λαμβάνει πλήρως το συνολικό ποσό της οφειλόμενης επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης, το αργότερο 60 ημέρες μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής από τον δικαιούχο.

Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται και δεν εισπράττεται καμία ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος που θα επέφερε μείωση των ποσών επιλέξιμης χρηματοδότησης για τους δικαιούχους. Εξαιρούνται κατά την τελευταία πληρωμή οι παρακρατήσεις στη ΔΟΥ, ασφαλιστικά ταμεία ή άλλους φορείς του δημοσίου.

Η προθεσμία πληρωμής των 60 ημερών, μπορεί να διακοπεί από την ΟΤΔ σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις όπου:

1. το ποσό απαίτησης πληρωμής δεν είναι απαιτητό ή δεν έχουν παρασχεθεί τα κατάλληλα δικαιολογητικά έγγραφα,
2. έχει κινηθεί διαδικασία διερεύνησης όσον αφορά ενδεχόμενη παρατυπία που επηρεάζει την εν λόγω δαπάνη.

Ο ενδιαφερόμενος δικαιούχος ενημερώνεται εγγράφως από την ΟΤΔ, για τη διακοπή και τους λόγους που οδήγησαν σε αυτή.

Άρθρο 19

**Ανάκληση αιτήματος - Διόρθωση προφανών σφαλμάτων αιτήματος
πληρωμής/προκαταβολής**

Οι δικαιούχοι μπορούν, οποιαδήποτε στιγμή, να ανακαλέσουν εγγράφως την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή τμήμα αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία 1.6.2 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσουν και να προσαρμόσουν την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Καν. (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία 1.6.3 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

Τα παραπάνω αιτήματα υποβάλλονται στο ΟΠΣΑΑ και υποβάλλονται υπογεγραμμένα από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό του συνοδευόμενα από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά εγγράφως στην ΟΤΔ, το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή τους.

Άρθρο 20

Υποχρεώσεις δικαιούχων κατά την υλοποίηση

Οι δικαιούχοι οφείλουν να υλοποιούν την πράξη σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στην προκήρυξη, στην απόφαση ένταξης και στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο, όπως ισχύει κάθε φορά.

Επιπρόσθετα οι δικαιούχοι οφείλουν:

1. να τηρούν τους κανόνες δημοσιότητας κατά την υλοποίηση της πράξης, όπως αυτοί περιγράφονται στο άρθρο 25 της παρούσας,
2. να μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης πράξης, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης χωρίς να έχει προηγηθεί σχετικό αίτημα τροποποίησης στην ΟΤΔ, εισήγησή της και αντίστοιχη έγκριση από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας. Σε περίπτωση που, κατόπιν σχετικού ελέγχου, διαπιστωθεί μεταβολή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος χωρίς να έχει ακολουθηθεί η εν λόγω διαδικασία και διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δεν τηρεί τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή ότι η διαφοροποίηση των κριτηρίων επιλογής τον καθιστά μη επιλέξιμο, τότε ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και τυχόν ποσό ενίσχυσης που έχει καταβληθεί επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών,

3. να μη χρησιμοποιούν πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης. Σε περίπτωση που η διαπίστωση αυτή γίνει από την ΟΤΔ ή άλλες αρμόδιες Υπηρεσίες κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης, τότε η δημόσια δαπάνη που έχει καταβληθεί για τα συγκεκριμένα πάγια επιστρέφεται με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών,
4. να μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν, πριν την τελική πληρωμή της πράξης, από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και τουλάχιστον ίσης αξίας και δυναμικότητας, ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της λειτουργίας της πράξης. Ο δικαιούχος οφείλει να γνωστοποιήσει την αντικατάσταση στην αρμόδια ΟΤΔ,
5. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή στο ΟΠΣΑΑ δεδομένων και εγγράφων που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των πράξεων που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΟΠΣΑΑ,
6. να αποδέχονται και να διευκολύνουν ελέγχους στην έδρα της πράξης από την ΟΤΔ και άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα,
7. να τηρούν τα κριτήρια επιλογής της αίτησης στήριξής τους. Σε περίπτωση που κατά υλοποίηση της πράξης, γίνει αντιληπτό, από τους αρμόδιους φορείς του άρθρου 2 της παρούσης, ότι δεν τηρούνται τα κριτήρια επιλογής και η επανεξέταση των κριτηρίων έχει ως αποτέλεσμα η βαθμολογία της αίτησης στήριξης, να είναι μικρότερη της τιμής βάσεως αξιολόγησης για την συγκεκριμένη υποδράση, τότε ανακαλείται η απόφαση ένταξης της πράξης και τυχόν καταβληθείσα ενίσχυση επιστρέφεται στο σύνολό της με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Άρθρο 21

Ολοκλήρωση πράξης.

Η έναρξη της διαδικασίας ολοκλήρωσης της πράξης πραγματοποιείται με την κατάθεση του τελικού αιτήματος πληρωμής του δικαιούχου, εντός του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της, και ολοκληρώνεται με την διαδικασία Ι.6.6. του ΣΔΕ, όπως κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 22

Γενικοί κανόνες για τις πράξεις

Οι δικαιούχοι του υπομέτρου 19.2 περιγράφονται στο άρθρο 2 της ΚΥΑ 2635/13-09-2017 (ΦΕΚ 3313/Β/20-09-2017). Επιπλέον για τους δικαιούχους ισχύουν τα εξής:

1. δύναται να είναι υφιστάμενες, είτε υπό ίδρυση επιχειρήσεις. Ειδικά για τις υπό ίδρυση:
  - 1.1. για τις ατομικές επιχειρήσεις, αρκεί η αίτηση στήριξης
  - 1.2. για τα Νομικά Πρόσωπα απαιτείται σχέδιο καταστατικού συνημμένο στην αίτηση στήριξης, που σε κάθε περίπτωση αποκτούν ΑΦΜ πριν την έναρξη της πράξης.
2. δικαιούχος δύναται να είναι το νομικό πρόσωπο που έχει συστήσει την ΟΤΔ ή μέλος που την απαρτίζει συμπεριλαμβανομένων και των μελών της ΕΔΠ καθώς επίσης και μέλη του ΔΣ του εν λόγω νομικού προσώπου, σε επίπεδο φορέων.
3. δικαιούχος δύναται να είναι εργαζόμενος σε ΔΕΚΟ, εφόσον δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού της ΔΕΚΟ ή Δημόσιος Υπάλληλος που διαθέτει σχετική άδεια από αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο.

Δικαιούχοι δεν μπορεί να είναι:

1. εξωχώριες / υπεράκτιες εταιρείες.
2. φυσικά πρόσωπα:
  - 2.1. στελέχη της ΟΤΔ,
  - 2.2. στελέχη του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ,
  - 2.3. εκπρόσωποι φορέων στην Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ) και στο Διοικητικό Συμβούλιο του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.

Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Καν. (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17^{ης} Ιουνίου 2014, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση, στοιχεία προκειμένου να εξετασθεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού μέρους του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, όπως θα περιγραφούν στην πρόσκληση.

Οι προβληματικές επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 18 του Καν. (ΕΕ) 651/2014 (ΓΑΚ), όπως κάθε φορά ισχύει, εξαιρούνται από την εφαρμογή της παρούσας.

Άρθρο 23

Μακροχρόνιες Υποχρεώσεις Δικαιούχων

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται για περίοδο πέντε (5) ετών από την τελική πληρωμή του να μην προβούν:

- i. σε παύση ή μετεγκατάσταση της δραστηριότητας εκτός της περιοχής του ΤΠ,
- ii. σε ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους. Ως ενδεικτική περίπτωση ουσιαστικής μεταβολής αναφέρεται και η διαπίστωση περί πλημμελούς συντήρησης των έργων από τους δικαιούχους, με αποτέλεσμα αυτά να μην είναι πλέον λειτουργικά,
- iii. σε αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.

Σε αντίθετη περίπτωση υποχρεούνται στην επιστροφή της καταβληθείσας δημόσιας ενίσχυσης, αναλογικά για το διάστημα που δεν τηρήθηκαν οι εν λόγω υποχρεώσεις.

Ακόμη, να αποδέχονται και να διευκολύνουν ελέγχους στην έδρα της πράξης, από την ΟΤΔ και τους αρμόδιους φορείς. Σε περίπτωση άρνησης ελέγχου τότε επιστρέφεται το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Οι δικαιούχοι οφείλουν να τηρούν τα κριτήρια επιλογής που αποτελούν μακροχρόνιες υποχρεώσεις, για πέντε έτη από την τελική του πληρωμή. Σε αντίθετη περίπτωση, αν ένα ή περισσότερα κριτήρια δεν ικανοποιούνται τότε επιστρέφεται, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης που έχει καταβληθεί, και απορρέει από τον ακόλουθο τύπο: $(\alpha - \beta) / 100 * \gamma / 5 * \text{Δημόσια Δαπάνη}$. Όπου α η βαθμολογία του κριτηρίου κατά την αξιολόγηση, β η νέα βαθμολογία του κριτηρίου σύμφωνα με τα ευρήματα του ελέγχου και γ ο αριθμός των ετών από την τελική πληρωμή. Ο παραπάνω τύπος εφαρμόζεται για κάθε κριτήριο επιλογής που ελέγχεται και η προς ανάκτηση Δημόσια Δαπάνη υπολογίζεται αθροιστικά.

Σε περίπτωση που η επανεξέταση των κριτηρίων έχει ως αποτέλεσμα η βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου να είναι μικρότερη της τιμής βάσεως αξιολόγησης για την συγκεκριμένη υποδράση, τότε επιστρέφεται κατ' αναλογία το ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 71 Καν. (ΕΕ) 1303/2013. Η προς ανάκτηση Δημόσια Δαπάνη υπολογίζεται με τον ακόλουθο τύπο: $\alpha * \Delta\Delta / 5$. Όπου α το έτος (1^ο ή 2^ο ή 3^ο

ή 4^ο ή 5^ο) κατά το οποίο διενεργείται ο έλεγχος, μετά την τελευταία πληρωμή και ΔΔ η Δημόσια Δαπάνη που καταβλήθηκε.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται κάθε έτος και στα πλαίσια της διάρκειας των μακροχρονίων υποχρεώσεων τους, να αποστέλλουν ηλεκτρονικά ή εγγράφως στην ΟΤΔ, αποδεικτικά τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεών τους, έως τις 31-12-2023 και στο μετέπειτα χρονικό διάστημα των μακροχρονίων υποχρεώσεων τους στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 24

Κυρώσεις

Εφαρμογή Διοικητικών κυρώσεων – Ανάκτηση στήριξης

Μετά τη διενέργεια των διοικητικών ελέγχων επί κάθε αίτησης πληρωμής από την ΟΤΔ, οι πληρωμές των δικαιούχων υπολογίζονται βάσει των ποσών που διαπιστώνεται ότι είναι επιλέξιμα. Για τον προσδιορισμό του ποσού που είναι επιλέξιμο για παροχή στήριξης καθορίζονται τα εξής:

- α) το ποσό προς καταβολή στον δικαιούχο βάσει της αίτησης πληρωμής και της απόφασης χορήγησης,
- β) το ποσό προς καταβολή στον δικαιούχο κατόπιν εξέτασης της επιλεξιμότητας των δαπανών στην αίτηση πληρωμής.

Εάν το ποσό που καθορίζεται βάσει της υποβληθείσας από τον δικαιούχο αίτησης πληρωμής (σημείο α της παρούσας παραγράφου) υπερβαίνει το επιλέξιμο ποσό που καθορίζεται μετά την εξέταση της επιλεξιμότητας των δαπανών στην αίτηση πληρωμής (σημείο β της παρούσας παραγράφου) κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, επιβάλλεται διοικητική κύρωση επί του επιλέξιμου ποσού, η οποία ισούται με τη διαφορά μεταξύ αυτών των δύο ποσών αλλά δεν υπερβαίνει την πλήρη ανάκτηση της στήριξης. Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της αρμόδιας ΟΤΔ ότι δεν ευθύνεται για την ένταξη του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η αρμόδια ΟΤΔ κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.

Στην περίπτωση διαπίστωσης μη επιλέξιμης δαπάνης σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10% ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος για τυχόν έκφραση αντιρρήσεων ή λήψη διορθωτικών μέτρων και σε περίπτωση μη ανταπόκρισης εκ μέρους του ή απόρριψης από την ΟΤΔ, μέρους ή όλων των αντιρρήσεων, επιβάλλονται οι δέουσες κυρώσεις, με ευθύνη

της ΟΤΔ και σε συνεργασία με την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, ακολουθώντας τα προβλεπόμενα στο υφιστάμενο κανονιστικό και θεσμικό πλαίσιο που διέπει το υπομέτρο 19.2, την υλοποίηση της επένδυσης και τις διατάξεις περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Επιπρόσθετα, η στήριξη που ζητείται απορρίπτεται ή ανακτάται εξ' ολοκλήρου όταν οι όροι επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο άρθρο 6 και στην πρόσκληση των ΤΠ δεν πληρούνται. Επίσης, δεν καταβάλλεται ή ανακτάται συνολικά ή εν μέρει, εφόσον δεν πληρούνται: α) δεσμεύσεις που καθορίζονται στο ΠΑΑ 2014-2020 ή β) άλλες υποχρεώσεις που τυχόν προβλέπονται, σε σχέση με την πράξη, από την ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία ή καθορίζονται στο ΠΑΑ 2014-2020, ιδίως δε οι διατάξεις για τις κρατικές προμήθειες και άλλα υποχρεωτικά πρότυπα και διατάξεις.

Δεν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία.

Σε περίπτωση που η συνολική εκτίμηση βάσει των προαναφερομένων κριτηρίων οδηγεί στη διαπίστωση σοβαρής μη συμμόρφωσης, καθώς και στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση ή δεν δηλώνει τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμελείας, η στήριξη δεν καταβάλλεται ή ανακτάται εξ' ολοκλήρου.

Επιπλέον, ο δικαιούχος που δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση, αποκλείεται από το υπομέτρο 19.2 για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης καθώς και για το επόμενο.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί από την ΟΤΔ ή άλλες αρμόδιες Υπηρεσίες ότι κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης δεν τηρούνται οι κανόνες δημοσιότητας, γίνεται σύσταση συμμόρφωσης στον δικαιούχο. Σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, επιβάλλεται ποινή στον δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 5% της δημόσια δαπάνης της πράξης με αντίστοιχη μείωση της δημόσιας δαπάνης.

Οι μειώσεις, απορριπτικές αποφάσεις, ανακτήσεις και κυρώσεις του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με την επιφύλαξη πρόσθετων κυρώσεων σύμφωνα με άλλες διατάξεις του ενωσιακού ή του εθνικού δικαίου.

Άρθρο 25

Δημοσιότητα Πράξεων

Σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 808/2014 (Άρθρο 13, Παράρτημα ΙΙΙ) και τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/669 (Άρθρο 3, παρ. 5, Παράρτημα ΙΙΙ), όπως ισχύουν, οι δικαιούχοι πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΠΑΑ 2014-2020, είναι υποχρεωμένοι να προβούν σε ενέργειες ενημέρωσης του κοινού σχετικά με τη στήριξη που έχουν λάβει από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Η μη τήρηση των ελάχιστων υποχρεωτικών κανόνων ενημέρωσης επισύρει κυρώσεις από τα ευρωπαϊκά και εθνικά όργανα ελέγχου.

Οι κατ' ελάχιστον υποχρεώσεις των δικαιούχων του υπομέτρου 19.2 (δημοσίου χαρακτήρα παρεμβάσεις) είναι:

- α) για πράξεις, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη κυμαίνεται από 50.000 έως 500.000 €, απαιτείται, κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, η ανάρτηση τουλάχιστον μίας αφίσας ελάχιστου μεγέθους Α3 ή πινακίδας με πληροφορίες σχετικά με την πράξη, σε σημείο εύκολα ορατό, επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως περιγράφεται στο Υπόδειγμα,
- β) για πράξεις, που αφορούν υποδομές ή κατασκευαστικά έργα, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 500.000 €, ο δικαιούχος τοποθετεί προσωρινή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, όπως περιγράφεται στο Υπόδειγμα,
- γ) για πράξεις που αφορούν σε εξοπλισμό ή υποδομές ή κατασκευές, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 500.000 €, το αργότερο εντός τριών μηνών από την ολοκλήρωση της πράξης, ο δικαιούχος τοποθετεί μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, όπου επισημαίνεται τουλάχιστον η περιγραφή της πράξης και η χρηματοδοτική συνδρομή της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το υλικό κατασκευής και ο τρόπος τοποθέτησης των μόνιμων πινακίδων θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη μόνιμη εγκατάστασή τους. Εφόσον η επεξηγηματική πινακίδα που τοποθετείται κατά την εκτέλεση του έργου έχει μόνιμο χαρακτήρα, δεν είναι απαραίτητη η τοποθέτηση αναμνηστικής πλάκας,
- δ) για πράξεις, στο πλαίσιο των οποίων, λειτουργεί και δικτυακός τόπος, θα πρέπει να επισημαίνεται τουλάχιστον η περιγραφή της πράξης και η χρηματοδοτική συνδρομή της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- ε) για όλες τις πράξεις που χρηματοδοτούνται στα πλαίσια του υπομέτρου 19.2 χρησιμοποιείται και το λογότυπο LEADER.

Ως προς την αναγραφή του προϋπολογισμού της πράξης επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- στην περίπτωση πράξεων που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις, αναγράφεται ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός της πράξης (Δημόσια Δαπάνη), όπως αναφέρεται στην απόφαση ένταξης της πράξης,
- στην περίπτωση παρεμβάσεων δημοσίου χαρακτήρα, αναγράφεται ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης, όπως αναφέρεται στην απόφαση ένταξης της πράξης, με διάκριση σε Δημόσια Δαπάνη και Ιδιωτική Συμμετοχή.

Όσον αφορά στο βασικό στόχο της πράξης προτείνεται να είναι σύντομος και να γίνεται επικοινωνιακή επεξεργασία της διατύπωσής του, ώστε να είναι κατανοητός από το ευρύ κοινό.

Οι πληροφορίες και αναφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Σημαία, Ταμείο, σύνθημα, συγχρηματοδότηση) πρέπει να καταλαμβάνουν νοητά τουλάχιστον το 25% της πινακίδας, της πλάκας ή της πρώτης ιστοσελίδας του δικτυακού τόπου.

Αναφορικά σε υλικό ενημέρωσης και επικοινωνίας που συγχρηματοδοτείται στα πλαίσια του υπομέτρου 19.2, ισχύουν τα εξής:

Οι δημοσιεύσεις (φυλλάδια, έντυπα, ενημερωτικά δελτία) και οι αφίσες, περιέχουν στην πρώτη σελίδα ευδιάκριτη μνεία της συμμετοχής της Ένωσης, καθώς και το έμβλημα της Ένωσης, καθώς επίσης το εθνικό έμβλημα και το λογότυπο LEADER. Οι δημοσιεύσεις περιλαμβάνουν αναφορές στην αρμόδια ΟΤΔ και στην αρχή διαχείρισης που έχει οριστεί για να υλοποιήσει τη συγκεκριμένη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για πληροφορίες που κοινοποιούνται με ηλεκτρονικό τρόπο (ιστοσελίδες, τράπεζες δεδομένων για δυνητικούς δικαιούχους) ή ως οπτικοακουστικό υλικό, η παραπάνω παράγραφος εφαρμόζεται κατ' αναλογία.

Στους διαδικτυακούς τόπους σχετικά με το ΕΓΤΑΑ πρέπει:

- α) να γίνεται μνεία της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ, τουλάχιστον στην αρχική σελίδα·
- β) να περιλαμβάνεται υπερσύνδεσμος προς τον διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής που αφορά το ΕΓΤΑΑ.

Σε κάθε περίπτωση, για λεπτομέρειες σχετικά με την δημοσιότητα των Πράξεων, ακολουθείται το Σχέδιο Στρατηγικής Ενημέρωσης & Δημοσιότητας του ΠΑΑ 2014-2020, όπως κάθε φορά ισχύει.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΙΝΑΚΙΔΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ:

ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΡΑΞΗΣ:

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ: ..... €

ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ: ..... €

ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

25%
τουλάχιστον

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΠΕΝΔΥΕΙ ΣΤΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΜΕΡΟΣ Β

Άρθρο 26

Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ)

Η ΕΔΠ αποτελεί το όργανο λήψης απόφασης της ΟΤΔ, για όλα τα θέματα που αφορούν την εφαρμογή του ΤΠ. Η σύνθεση της ΟΤΔ θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τον Καν. (ΕΕ) 1303/2013 άρθρο 34 παρ.3 στοιχείο β), όπως κάθε φορά ισχύει.

Η ΕΔΠ δύναται να ταυτίζεται με το Δ.Σ. του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ, εφόσον τηρούνται οι όροι της παραπάνω παραγράφου.

Σε κάθε περίπτωση για τα φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν σε κάθε συνεδρίαση της ΕΔΠ και εκπροσωπούν τους φορείς που την απαρτίζουν πρέπει να διασφαλίζεται ότι, δεν υφίστανται σύγκρουση συμφερόντων, αναφορικά με την συγκεκριμένη απόφαση.

Σε κάθε απόφαση της ΕΔΠ πρέπει να τηρούνται και να αναγράφονται τα ακόλουθα: α) ονομαστική αναφορά των συμμετεχόντων β) ποιόν φορέα εκπροσωπούν γ) ότι «η εν λόγω σύνθεση είναι σύμφωνη με τον Καν. (ΕΕ) 1303/2013 άρθρο 34 παρ.3 στοιχείο β)» δ) ότι: «δεν υφίστανται σύγκρουση συμφερόντων, αναφορικά με την συγκεκριμένη απόφαση».

Άρθρο 27

Προκαταβολή στην ΟΤΔ για τα υπομέτρα 19.2 και 19.3

Η ΟΤΔ δύναται να αιτηθεί προκαταβολή ποσού, μέχρι το 25% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης των υπομέτρων 19.2 και 19.3 για την υλοποίησή του.

Για τον λόγο αυτό, η ΟΤΔ διατηρεί διακριτό τραπεζικό λογαριασμό με αποκλειστικό σκοπό τις πληρωμές των πράξεων των υπομέτρων 19.2 και 19.3.

Η ΟΤΔ υποβάλλει αίτηση στον ΟΠΕΚΕΠΕ μέσω της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, καταθέτοντας στον ΟΠΕΚΕΠΕ ισόποση εγγυητική επιστολή αορίστου χρόνου, για την χορήγηση της προκαταβολής.

Απαγορεύεται η χρήση του λογαριασμού των υπομέτρων 19.2 και 19.3 για οποιοδήποτε άλλο λόγο πέραν των πληρωμών των πράξεων. Σε περίπτωση που αυτό διαπιστωθεί, από τους αρμόδιους φορείς ελέγχου, τότε το ποσό το οποίο αντλήθηκε για άλλους σκοπούς επιστρέφεται εντόκως και καταλογίζεται στην ΟΤΔ ως ποινή, με την διαδικασία των

αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Άρθρο 28

Αίτηση μερικής πληρωμής ΟΤΔ

Μετά την χρήση της προκαταβολής ή των ιδίων κεφαλαίων, για τις πληρωμές των δικαιούχων των υπομέτρων 19.2 και 19.3, η ΟΤΔ δύναται να υποβάλλει αίτημα μερικής πληρωμής προς τον ΟΠΕΚΕΠΕ, διά της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, για την αναπλήρωση της προκαταβολής ή των ιδίων κεφαλαίων, όταν αθροιστικά οι πληρωμές των πράξεων της ΟΤΔ στα υπομέτρα 19.2 και 19.3 ξεπεράσουν το 40% της προκαταβολής.

Για τον σκοπό αυτό, αποστέλλει στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας αίτημα μερικής πληρωμής των υπομέτρων 19.2 και 19.3, με τα συνημμένα δικαιολογητικά, σύμφωνα με σχετική εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.

Άρθρο 29

Διοικητικός έλεγχος αιτήματος μερικής πληρωμής ΟΤΔ

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας πραγματοποιεί, αναγνώριση και εκκαθάριση επί του συνόλου των δαπανών του αιτήματος μερικής πληρωμής, με βάση την αίτηση μερικής πληρωμής των ΟΤΔ και τα συνημμένα δικαιολογητικά που την συνοδεύουν.

Πριν την αποστολή της μερικής πληρωμής στον ΟΠΕΚΕΠΕ, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας πραγματοποιεί δειγματοληπτικό διοικητικό έλεγχο επί του 5% επί των δαπανών του εκάστοτε αιτήματος μερικής πληρωμής της ΟΤΔ.

Η διαδικασία αυτή αφορά έλεγχο, επί των αντίστοιχων αιτημάτων πληρωμής των δικαιούχων και επιτόπια επίσκεψη στον τόπο υλοποίησης της πράξης. Εξαιρούνται από τις επιτόπιες επισκέψεις άυλες ενέργειες. Το δείγμα των φακέλων πληρωμής των δικαιούχων, προκύπτει ηλεκτρονικά από το ΟΠΣΑΑ. Ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, οφείλει να έχει ολοκληρωθεί εντός 20 ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή σχετικού υλικού από την ΟΤΔ και περιλαμβάνει, τις παρακάτω επαληθεύσεις:

1. νομιμότητα της ΕΔΠ σύμφωνα με το άρθρο 26 της παρούσης.
2. για τα στελέχη που έχει ορίσει η ΟΤΔ για την υλοποίηση – ολοκλήρωση των πράξεων, ως μέλη της ΕΠΠ δεν θα πρέπει να υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων,

μέσω υποβολής κατάλληλης δήλωσης,

3. κατά πόσο το αίτημα είναι σύμφωνο με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό του έργου και το αντίστοιχο Τεχνικό Δελτίο Έργου,
4. τήρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου,
5. ύπαρξη, κατά περίπτωση, των απαιτούμενων αδειών και βεβαιώσεων δημοσίων αρχών που διέπουν τη νομιμότητα υλοποίησης ή/και λειτουργίας της συγκεκριμένης πράξης.
6. την νόμιμη πραγματοποίηση των δαπανών για τις οποίες υποβάλλεται το αίτημα πληρωμής,
7. κατά πόσο η πράξη είναι λειτουργική και αποδίδει το προγραμματισμένο αποτέλεσμα σε σχέση με την πρόταση που υποβλήθηκε και εγκρίθηκε, στην περίπτωση του τελικού αιτήματος πληρωμής,
8. η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του δικαιούχου κατά την διάρκεια υλοποίησης της πράξης (άρθρο 20 της παρούσης).

Για τη διεξαγωγή του δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου η ΟΤΔ αποστέλλει εντύπως φάκελο στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, με τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Παραστατικά δαπανών και αποδεικτικά εξόφλησης αυτών σε φωτοαντίγραφα.
2. Κάθε έγγραφο / δικαιολογητικό που αποδεικνύει τη νομιμότητα της δαπάνης σε φωτοαντίγραφα.

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας συντάσσει, σχετική Έκθεση Δειγματοληπτικού Διοικητικού Ελέγχου, στην οποία καταγράφονται, κατ' ελάχιστον, οι πραγματοποιηθείσες ελεγκτικές εργασίες, τα αποτελέσματα των επαληθεύσεων και τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση των αποκλίσεων.

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας καταχωρεί την εν λόγω έκθεση στο ΟΠΣΑΑ και την διαβιβάζει στην αρμόδια ΟΤΔ. Εφόσον δημιουργείται υποχρέωση επιστροφής μέρους ή του συνόλου της επιχορήγησης από κάποιον δικαιούχο, ακολουθεί η ανάκτηση μέρους ή του συνόλου της επιχορήγησης με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Σε περίπτωση που ο δειγματοληπτικός διοικητικός έλεγχος έχει ευρήματα, η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας οφείλει να αυξήσει το δείγμα στο 10%, επί των δαπανών του εκάστοτε αιτήματος μερικής πληρωμής της ΟΤΔ.

Στην περίπτωση όπου η ΟΤΔ ή μέλος αυτής, υποβάλει αίτηση πληρωμής, τότε αυτό

συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά στο δείγμα, πέραν του ποσοστού το 5%.

Κατά τη διενέργεια του δειγματοληπτικού διοικητικού ελέγχου, μπορεί να ελεγχθεί το εύλογο του κόστους των μηχανημάτων και του εξοπλισμού, εφόσον κριθεί σκόπιμο. Για το σκοπό αυτό, μπορούν να ζητηθούν από την ΟΤΔ πρόσθετα στοιχεία και πληροφορίες για την επαλήθευση του εύλογου κόστους.

Σε περίπτωση που περιέλθει σε γνώση της ΟΤΔ, έλεγχος που διενεργείται στο δικαιούχο από άλλους ελεγκτικούς φορείς, όπως Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων, ΔΟΥ, Πολεοδομία κ.λπ., θα πρέπει άμεσα αυτή να ενημερώσει την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας προκειμένου να διακοπεί η διαδικασία πληρωμής.

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, διαβιβάζει το αίτημα μερικής πληρωμής της ΟΤΔ, στον ΟΠΕΚΕΠΕ, αφού πρώτα έχει εξασφαλιστεί η σχετική έγκριση διάθεσης πίστωσης.

Ο ΟΠΕΚΕΠΕ πιστώνει τον τραπεζικό λογαριασμό που διατηρούν αποκλειστικά για την εφαρμογή των υπομέτρων 19.2 και 19.3, οι ΟΤΔ.

Άρθρο 30

Δυνατότητα αύξησης του ποσοστού του υπομέτρου 19.4 έως 25% των ΤΠ

Για την επίτευξη του στόχου του 10%, επί του προϋπολογισμού των υπομέτρων 19.2 και 19.3 που τεκμηριώνει το δικαίωμα των ΟΤΔ για αύξηση του ποσοστού του υπομέτρου 19.4 έως 25% των ΤΠ, ισχύουν τα εξής:

1. Οι πράξεις που δύναται να συνυπολογιστούν στο 10% είναι:
  1. καινοτόμα έργα (στο σύνολό τους) ή καινοτόμες επενδύσεις (μέρος του έργου).
  2. Πράξεις Συνεργασίας (Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών παραγόντων), Cluster, μεταξύ ομοειδών ή παρεμφερών επιχειρήσεων, με κοινά ή παρεμφερή προϊόντα που στοχεύουν στην ίδια τομεακή αγορά. (Δράση 19.2.7)
  3. Διατοπικά και Διακρατικά προγράμματα συνεργασίας. (υπομέτρο 19.3)
2. Η επίτευξη του στόχου αυτού αποδεικνύεται με την συμβασιοποίηση των ποσών.
3. Ειδικά για τα Διατοπικά και Διακρατικά προγράμματα συνεργασίας ως συμβασιοποίηση ορίζεται η υπογραφή των συμβάσεων υλοποίησης των προγραμμάτων μεταξύ του συντονιστή και των εταίρων. Σε κάθε περίπτωση τα προγράμματα θα πρέπει να έχουν ενταχθεί.

4. Την επίτευξη του στόχου πιστοποιεί Επιτροπή που ορίζει ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Κοινοτικών πόρων από στελέχη της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014 2020 σε συνεργασία με την ΕΥΔ ΠΑΑ 2014 2020, κατόπιν σχετικού αιτήματος της ΟΤΔ, με το οποίο προτείνεται και η κατάλληλη τροποποίηση του εγκεκριμένου ΤΠ.

Άρθρο 31

Υποχρεώσεις ΟΤΔ

Η ΟΤΔ έως τις 31-01-2020 συντάσσει την πρώτη απολογιστική έκθεση, σύμφωνα με σχετικό υπόδειγμα της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014 2020, για τα πεπραγμένα του ΤΠ, στην οποία κατ' ελάχιστον αποτυπώνονται το πλήθος των προκηρύξεων, το πλήθος των προτάσεων που υποβλήθηκαν, οι ενταγμένες και απενταγμένες πράξεις, οι συμβασιοποιημένες πράξεις, το ποσό και το ποσοστό απορρόφησης των υπομέτρων 19.2 και 19.3, το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης εκάστοτε επενδυτικού σχεδίου σύμφωνα με τον φάκελο υποψηφιότητας και το εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης σύμφωνα με την πρόβλεψη της ΟΤΔ, το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα απορρόφησης, το καταγεγραμμένο επενδυτικό ενδιαφέρον (εφόσον υπάρχει) και οι προβλεπόμενες ενέργειες από την ΟΤΔ για τη δημοσίευση προκηρύξεων και τη συμβασιοποίηση του υπολοίπου ποσού δημόσιας δαπάνης των υπομέτρων 19.2 και 19.3, του ΤΠ (εφόσον υπάρχει). Η πρώτη απολογιστική έκθεση αποστέλλεται στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 με κοινοποίηση στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Επίσης παράλληλα με την υποβολή των παραπάνω στοιχείων, αναλύονται οι παράγοντες εκείνοι που συντέλεσαν στην εύρυθμη ή μη εφαρμογή του ΤΠ και τυχόν διορθωτικές κινήσεις που πρέπει να γίνουν.

Η ΟΤΔ έως τις 31-01-2021 συντάσσει την δεύτερη απολογιστική έκθεση για τα πεπραγμένα του ΤΠ με τα ίδια στοιχεία που περιέχει και η πρώτη. Επιπρόσθετα, στην δεύτερη έκθεση δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στον σχολιασμό της εφαρμογής του ΤΠ το τελευταίο έτος, σε σχέση με τις προβλέψεις της πρώτης απολογιστικής έκθεσης. Η δεύτερη απολογιστική έκθεση αποστέλλεται στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 με κοινοποίηση στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Η ΕΥΕ ΠΑΑ σε συνεργασία με την ΕΥΔ ΠΑΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα αναγραφόμενα στις δύο απολογιστικές εκθέσεις αλλά και τα στοιχεία που τηρεί η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 ως αποτέλεσμα της Εποπτείας των ΤΠ, εισηγούνται κατά περίπτωση, για κάθε ΤΠ και ΟΤΔ ξεχωριστά, είτε την συνέχεια των ΤΠ ως έχουν, είτε την μείωση του Προϋπολογισμού των

ΤΠ είτε την αύξηση του Προϋπολογισμού των ΤΠ.

Η ΟΤΔ οφείλει να αναρτήσει επεξηγηματικές πινακίδες στις εγκαταστάσεις της σύμφωνα με την στην παράγραφο 2.2.β, του Παραρτήματος ΙΙΙ, του Καν (ΕΕ) 808/2014.

Άρθρο 32

Τροποποίηση του Τοπικού Προγράμματος

Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ΤΠ, είναι δυνατή η τροποποίησή του. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δε θα πρέπει να επηρεάζουν την ολοκληρωμένη διάσταση του ΤΠ.

Η μεταφορά ποσών μεταξύ Θεματικών Κατευθύνσεων απαιτούν τροποποίηση του ΤΠ κατόπιν σχετικού αιτήματος της ΟΤΔ και έγκρισης από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014- 2020, ενώ η μεταφορά ποσών μεταξύ υποδράσεων της ίδιας θεματικής κατεύθυνσης του ΤΠ, πραγματοποιείται με απόφαση της ΕΔΠ, Η σχετικά απόφαση κοινοποιείται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας και στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014 - 2020.

Η προσθήκη νέας υποδράσης και η απενεργοποίηση υποδράσεων απαιτεί τροποποίηση του ΤΠ, αφού πρώτα η υποδράση που απενεργοποιείται έχει προκηρυχτεί τουλάχιστον δύο φορές και δεν έχει υπάρξει σχετικό επενδυτικό ενδιαφέρον. Κατάργηση ή προσθήκη θεματικής ενότητας επιτρέπεται και εξετάζεται ως τροποποίηση τοπικής στρατηγικής. Το σχετικό αίτημα τίθεται από την ΟΤΔ, και εγκρίνεται από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014- 2020.

Οι υπερδεσμεύσεις του προϋπολογισμού των προσκλήσεων, δεν συνιστούν τροποποίηση ΤΠ ή επιπλέον κατανομή πόρων, εκτός εάν οι πληρωμές του ΤΠ υπερβούν το 100% της δημόσιας δαπάνης του, βάσει των εν λόγω υπερδεσμεύσεων. Στη περίπτωση αυτή απαιτείται πρόσθετη κατανομή πόρων.

Άρθρο 33

Παραλαβή Τοπικού Προγράμματος

Η παραλαβή του ΤΠ πραγματοποιείται μετά την περάτωση των ενταγμένων πράξεων, των υποδράσεων του, τη διενέργεια των απαιτούμενων διαδικασιών ελέγχου ολοκλήρωσης από την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, την ΕΥΔ ΠΑΑ 2014-2020 και την ολοκλήρωση του ελέγχου από τον ΟΠΕΚΕΠΕ, καθώς και την υποβολή τελικής έκθεσης υλοποίησης.

Άρθρο 34

Επιβολή κυρώσεων στην ΟΤΔ κατά την εφαρμογή του Τοπικού Προγράμματος

Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του ΤΠ θα επιβληθούν κυρώσεις στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. μη τήρηση των οδηγιών και υποδειγμάτων της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας,
2. δημοσίευση χωρίς την προηγούμενη έγκριση της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας,
3. σύνθεση επιτροπών αξιολόγησης και προσφυγών που δεν πληροί τους όρους και προϋποθέσεις που τίθενται,
4. μη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων για το δικαίωμα υποβολής προσφυγών,
5. μη τήρηση των προθεσμιών για την υποβολή αιτήσεων στήριξης και υποβολής προσφυγών από δυνητικούς δικαιούχους,

και οι οποίες θεραπεύονται μόνο με επανάληψη της διαδικασίας και οι οποίες οφείλονται σε υπαιτιότητα/συνυπαιτιότητα της ΟΤΔ, αναφορικά με τη διαδικασία προκήρυξης, επιβάλλεται ποινή ύψους 1% επί του προκηρυσσόμενου ποσού και μέχρι €5.000.

Σε περιπτώσεις ελέγχων δικαιούχων των υπομέτρων 19.2 και 19.3 από τους αρμόδιους φορείς του άρθρου 2 και σε περιπτώσεις διαπιστώσεων αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών ως αποτέλεσμα ελέγχων επιβάλλεται ποινή στην ΟΤΔ ύψους 5% επί του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού και μέχρι 5.000€. Η κύρωση αυτή δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που κοινοποιούνται στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας προβλήματα και παρατυπίες, που διαπιστώνονται από την ΟΤΔ ύστερα από δικό της έλεγχο και αφορούν αποδεδειγμένα ενέργειες του δικαιούχου μετά την καταβολή της ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις αυτές, η ΟΤΔ ενημερώνει εγγράφως την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, πριν την ημερομηνία διενέργειας του σχετικού ελέγχου. Οι κυρώσεις δεν επιβάλλονται στις περιπτώσεις που η παρατυπία δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο διοικητικού ελέγχου ή επιτόπιας επίσκεψης της ΟΤΔ, πριν ή μετά την καταβολή της ενίσχυσης ή δεν αποτελεί αποδεδειγμένα υπαιτιότητα της ΟΤΔ.

Σε περίπτωση που συντρέχουν περισσότερες της μίας εκ των ανωτέρω περιπτώσεων, οι κυρώσεις επιβάλλονται σωρευτικά στην ΟΤΔ για κάθε μία από αυτές.

Μετά την διαπίστωση των ανωτέρω από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, ή την ΕΥΕ ΠΑΑ 2014 -2020, ή την ΕΥΔ ΠΑΑ 2014 -2020, η ΟΤΔ καλείται να διατυπώσει εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών εγγράφως τις απόψεις της στον φορέα που έκανε την σχετική διαπίστωση.

Στην περίπτωση που η ΟΤΔ δεν υποβάλει στην προθεσμία αυτή, τις απόψεις της ή αυτές δεν κριθούν βάσιμες, ο φορέας που διαπίστωσε τις ανωτέρω παραβάσεις, εισηγείται την τροποποίηση της απόφασης έγκρισης του ΤΠ στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020. Η τροποποίηση αυτή επιφέρει μείωση των εγκεκριμένων πιστώσεων του υπομέτρου 19.4, ανάλογα με τις προβλεπόμενες κυρώσεις κατά τα ανωτέρω και εκδίδει σχετική απόφαση τροποποίησης. Οι πιστώσεις που αφαιρούνται από το υπομέτρο 19.4 δύναται να μεταφερθούν σε άλλα υπομέτρα ή υποδράσεις του ΤΠ μετά από σχετικό αίτημα της ΟΤΔ.

Άρθρο 35

Καταλογισμός ευθυνών

Οποιαδήποτε απώλεια, ζημιά ή βλάβη υφίσταται η ΟΤΔ, το προσωπικό της ή οι εκπρόσωποί της ή προκαλείται από αυτήν σε τρίτους κατά την εφαρμογή του ΤΠ, βαρύνει αποκλειστικά τον φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ.

Άρθρο 36

Εποπτεία των Τοπικών Προγραμμάτων

Η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας και η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020 έχουν την αρμοδιότητα της Εποπτείας, της εφαρμογής των ΤΠ, από τις ΟΤΔ, Άρθρο 60, Καν (ΕΕ) 809/2014.

Στο πλαίσιο της εποπτείας:

η ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας διενεργεί δειγματοληπτικούς διοικητικούς ελέγχους επί:

1. των αιτήσεων στήριξης, κατά την διάρκεια της αντίστοιχης αξιολόγησης,
2. των αιτημάτων πληρωμής των δικαιούχων κατά την διάρκεια της αντίστοιχης διαδικασίας,

η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020:

1. αποφαινεται, για ζητήματα επιλεξιμότητας δαπανών ή πράξεων κατόπιν σχετικών ερωτημάτων της ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας ή των ΟΤΔ,
2. εγκρίνει την τροποποίηση των μελών (φορείς) της ΕΔΠ κατόπιν σχετικού αιτήματος της ΟΤΔ,
3. πραγματοποιεί δειγματοληπτικούς διοικητικούς ελέγχους του Άρθρου 48, Καν (ΕΕ) 809/2014, βάσει δείγματος,

4. συντονίζει την ενιαία εφαρμογή της παρούσας απόφασης σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας και μεταξύ των ΟΤΔ και των ΕΥΔ (ΕΠ) των οικείων Περιφερειών.

Επίσης στα πλαίσια της Εποπτείας των ΤΠ, η ΕΥΕ ΠΑΑ 2014 - 2020:

1. υποστηρίζει τους δικαιούχους των ΤΠ, τις ΟΤΔ, τις ΕΥΔ (ΕΠ) των Περιφερειών μέσω της συνεχούς παρακολούθησης και βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου, σε σχέση με την εφαρμογή των ΤΠ,
2. ελέγχει την εξασφάλιση των στόχων που τέθηκαν κατά την υποβολή των ΤΠ,
3. διασφαλίζει την επιλεξιμότητα των ενεργειών σε όλες τις Περιφέρειες εφαρμογής των ΤΠ και σύμφωνα με τις αναπτυξιακές πολιτικές του ΥΠΑΑΤ,
4. μεριμνά να αποφευχθεί κάθε φαινόμενο «σύγκρουσης συμφερόντων», ανάμεσα στην ΟΤΔ ως δικαιούχο, την ΕΔΠ ως κύριος παράγοντας λήψης αποφάσεων για ΤΠ και των Περιφερειών ως Φορείς, με δεδομένα: αφενός τις ιδιαιτερότητες που προκύπτουν από το Ενωσιακό Δίκαιο για την εφαρμογή των ΤΠ και αφετέρου την αποκέντρωση των εξουσιών.

Άρθρο 37

Τελικές διατάξεις

Η παρούσα να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ